

**ГОДИШЕН ДОКЛАД
ЗА ДЕЙНОСТТА НА НАЦИОНАЛНАТА АГЕНЦИЯ
ЗА ПРОФЕСИОНАЛНО ОБРАЗОВАНИЕ
И ОБУЧЕНИЕ ПРЕЗ 2020 г.**

Приет с решение на Управителния съвет на НАПОО
протокол № 01 от 17.02.2021 г.

СЪДЪРЖАНИЕ:

ВЪВЕДЕНИЕ

РАЗДЕЛ 1. РАЗВИТИЕ НА СЪТРУДНИЧЕСТВОТО С ДЪРЖАВНИТЕ ИНСТИТУЦИИ, ОРГАНИЗАЦИИТЕ НА РАБОТОДАТЕЛИТЕ, НА РАБОТНИЦИТЕ И СЛУЖИТЕЛИТЕ, БРАНШОВИТЕ И ПРОФЕСИОНАЛНИТЕ ОРГАНИЗАЦИИ И АКАДЕМИЧНАТА ОБЩНОСТ ЗА УСЪВЪРШЕНСТВАНЕ НА НАЦИОНАЛНАТА СИСТЕМА ЗА ПРОФЕСИОНАЛНО ОБРАЗОВАНИЕ И ОБУЧЕНИЕ В КОНТЕКСТА НА ПОЛИТИКАТА ЗА УЧЕНЕ ПРЕЗ ЦЕЛИЯ ЖИВОТ

1.1. Участие в разработването, координирането и реализирането на стратегии, концепции, нормативни и методически документи в сферата на началното и продължаващото професионално образование и обучение и професионалното ориентиране

1.2. Създаване на условия и среда за ефективна работа на трипартийните органи за управление и дейност на Агенцията – Управителен съвет и Експертни комисии по професионални направления и по професионално ориентиране

1.3. Съвместни действия на НАПОО и Агенция по заетостта за осигуряване качеството на професионалното обучение на възрастни (безработни и заети лица)

1.4. Сътрудничество на НАПОО в рамките на сключените споразумения

РАЗДЕЛ 2. РАЗВИТИЕ НА МРЕЖАТА ОТ ЛИЦЕНЗИРАНИ ЦЕНТРОВЕ ЗА ПРОФЕСИОНАЛНО ОБУЧЕНИЕ И ЦЕНТРОВЕ ЗА ИНФОРМАЦИЯ И ПРОФЕСИОНАЛНО ОРИЕНТИРАНЕ

2.1. Лицензиране на ЦПО и ЦИПО, изменение на издадена лицензия на ЦПО с допълване на нови професии и специалности

РАЗДЕЛ 3. ОСИГУРЯВАНЕ НА КАЧЕСТВОТО В СИСТЕМАТА НА ПРОФЕСИОНАЛНОТО ОБРАЗОВАНИЕ И ОБУЧЕНИЕ

3.1. Усъвършенстване на дейностите по разработване на Държавни образователни стандарти (ДОС) за придобиване на квалификация по професии

3.2. Поддържане на Списъка на професиите за професионално образование и обучение в съответствие с актуалните потребности на пазара на труда и с Националната класификация на професиите и длъжностите

3.3. Мониторинг и контрол на дейността на лицензираните ЦПО и ЦИПО

3.4. Методическо осигуряване на дейността на ЦПО и ЦИПО

РАЗДЕЛ 4. ПРОУЧВАНЕ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ОПИТ И ДОБРИ ПРАКТИКИ В ОБЛАСТТА НА ПРОФЕСИОНАЛНОТО ОБРАЗОВАНИЕ И ОБУЧЕНИЕ И АДАПТИРАНЕ С ЦЕЛ ТРАНСФЕР НА НАЦИОНАЛНО НИВО

- 4.1. Участие на служители на НАПОО в европейски мрежи и работни групи към Европейската комисия
- 4.2. Участие на НАПОО в работни срещи и семинари, организирани от европейски институции и организации
- 4.3. Участие на НАПОО в Европейската мрежа за обмен на информация, опит и експерти „ReferNet“
- 4.4. Повишаване на прозрачността и съпоставимостта на професионалните квалификации и улесняване на мобилността на обучавани и заети лица
- 4.5. Създаване на условия за въвеждане на Система за трансфер на кредити в ПОО (ECVET)
- 4.6. Участие на НАПОО като партньор в проекти, финансирани по Програми на ЕС

РАЗДЕЛ 5. ПОВИШАВАНЕ НА ПРОЗРАЧНОСТТА И ПУБЛИЧНОСТТА НА УСЛУГИТЕ ПО ПРОФЕСИОНАЛНО ОБУЧЕНИЕ НА ВЪЗРАСТНИ И ПРОФЕСИОНАЛНО ОРИЕНТИРАНЕ

- 5.1. Усъвършенстване на работата с ИС на НАПОО
- 5.2. Поддържане на интернет страница на НАПОО с подобрени параметри за предоставяне на информация на гражданите и бизнеса
- 5.3. Разширяване на информационната дейност на Агенцията

РАЗДЕЛ 6. РАЗВИТИЕ И ПОДОБРЯВАНЕ КАЧЕСТВОТО НА АДМИНИСТРАТИВНОТО ОБСЛУЖВАНЕ, ДЕЛОВОДНАТА И АРХИВНАТА ДЕЙНОСТ, ПРИЛАГАНЕ НА АНТИКОРУПЦИОННИ МЕРКИ И ПРЕДОТВРЯВАНЕ КОНФЛИКТ НА ИНТЕРЕСИ

- 6.1. Контрол по компонентите на финансовото управление и контрол
- 6.2. Финансова дейност на НАПОО
- 6.3. Административно обслужване
- 6.4. Прилагане на антикорупционни мерки и предотвратяване конфликт на интереси
- 6.5. Подобряване на организацията в процеса по управление на риска в оперативната дейност на Агенцията
- 6.6. Повишаване на административния капацитет на НАПОО
- 6.7. Електронно управление

РАЗДЕЛ 7. ОСНОВНИ ИЗВОДИ ЗА ДЕЙНОСТТА НА НАПОО ПРЕЗ 2020 г.

РАЗДЕЛ 8. ПРИОРИТЕТИ В ДЕЙНОСТТА НА НАПОО ПРЕЗ 2021 г.

ВЪВЕДЕНИЕ

Докладът за дейността на Националната агенция за професионално образование и обучение (НАПОО) за 2020 г. съдържа подробна информация за степента на изпълнение на целите и постигнатите резултати от администрацията на Агенцията.

В доклада е направена оценка на ефективността на изпълнението на Плана за дейността на НАПОО през 2020 г., изведени са основни изводи и са определени приоритетите за развитието на Агенцията през 2021 г.

Целите и произтичащите от тях дейности, заложи в Плана за дейността на НАПОО за 2020 г. на базата на Стратегия НАПОО 2019-2021, са както следва:

1. Развитие на сътрудничеството с държавните институции, организациите на работодателите, на работниците и служителите, браншовите и професионалните организации и академичната общност за усъвършенстване на националната система за професионално образование и обучение в контекста на политиката за учене през целия живот.
2. Развитие на мрежата от лицензирани центрове за професионално обучение и центрове за информация и професионално ориентиране.
3. Осигуряване на качеството в системата на професионалното образование и обучение.
4. Проучване на европейски опит и добри практики в областта на професионалното образование и обучение и тяхното адаптиране, с цел трансфер на национално ниво.
5. Повишаване на прозрачността и публичността на услугите по професионално обучение на възрастни и по професионално ориентиране.
6. Развитие и подобряване качеството на административното обслужване, деловодната и архивната дейност, прилагане на антикорупционни мерки и предотвратяване конфликта на интереси.

Обхватът на информацията, представена в доклада, се определя от функциите на НАПОО, регламентирани в чл. 41, ал. 2. и чл. 42 от Закона за професионалното образование и обучение (ЗПО).

РАЗДЕЛ 1. РАЗВИТИЕ НА СЪТРУДНИЧЕСТВОТО С ДЪРЖАВНИТЕ ИНСТИТУЦИИ, ОРГАНИЗАЦИИТЕ НА РАБОТОДАТЕЛИТЕ, НА РАБОТНИЦИТЕ И СЛУЖИТЕЛИТЕ, БРАНШОВИТЕ И ПРОФЕСИОНАЛНИТЕ ОРГАНИЗАЦИИ И АКАДЕМИЧНАТА ОБЩНОСТ ЗА УСЪВЪРШЕНСТВАНЕ НА НАЦИОНАЛНАТА СИСТЕМА ЗА ПРОФЕСИОНАЛНО ОБРАЗОВАНИЕ И ОБУЧЕНИЕ В КОНТЕКСТА НА ПОЛИТИКАТА ЗА УЧЕНЕ ПРЕЗ ЦЕЛИЯ ЖИВОТ

1.1. УЧАСТИЕ В РАЗРАБОТВАНЕТО, КООРДИНИРАНЕТО И РЕАЛИЗИРАНЕТО НА СТРАТЕГИИ, КОНЦЕПЦИИ, НОРМАТИВНИ И МЕТОДИЧЕСКИ ДОКУМЕНТИ В СФЕРАТА НА НАЧАЛНОТО И ПРОДЪЛЖАВАЩОТО ПРОФЕСИОНАЛНО ОБРАЗОВАНИЕ И ОБУЧЕНИЕ И ПРОФЕСИОНАЛНОТО ОРИЕНТИРАНЕ

Компетентното и ефективно участие в процесите на разработване и реализиране на политики, стратегии и концепции, свързани с развитие и усъвършенстване на националната система за ПОО, е постоянен приоритет в дейността на НАПОО. Задачите на Агенцията в това направление са свързани с разширяване и задълбочаване на сътрудничеството с институциите и организациите, които имат отношение към ПОО, както и с практическото утвърждаване на възложената ѝ със ЗПОО координираща функция в този контекст.

Активното взаимодействие с държавните институции по конкретни въпроси и ключови проблеми в областта на ПОО, развитието на човешките ресурси и ученето през целия живот е в центъра на вниманието на екипа на НАПОО и през 2020 г.

През отчетния период представители на Агенцията са участвали като членове на междуведомствени работни групи, експертни съвети, комисии и комитети на национално ниво към Президента на Република България, Народното събрание, МОН, МТСП, Министерство на икономиката, Министерство на транспорта и др.

През 2020 г. служителите от администрацията на НАПОО са ангажирани с участие в поредица от национални и международни събития по въпросите на ПОО. Със своя експертен потенциал НАПОО допринесе за успешното им провеждане, за формулирането на изводи и конкретни препоръки, насочени към развитие на системата на ПОО в съответствие с приоритетите, изведени на национално и европейско ниво и в набелязване на конкретни мерки за повишаване на имиджа на ПОО сред младежи и лица, навършили 16 години.

Представени са експертни становища и предложения по следните проекти на документи:

- Проект на Решение на Министерски съвет за изменение на Националния план за действие по заетостта през 2020 г. и подготовка на НПДЗ за 2021 г. - Министерство на труда и социалната политика
- Наредба № 1 от 19 февруари 2020 г. за организацията и провеждането на изпитите за придобиване на професионална квалификация, издадена от министъра на образованието и науката, Обн. ДВ, бр.18 от 28.02.2020 г.
- Стратегическа рамка за образованието, обучението и ученето в Република България (2021-2030) на Министерство на образованието и науката
- Национални изпитни програми за провеждане на държавни изпити за придобиване степен на професионална квалификация по професии от Списъка на професиите за професионално образование и обучение

- Междинни доклади по проект на МОН „Техническа помощ при създаването на секторни съвети за умения, подпомагащи прилагането на Националната квалификационна рамка“
- Стратегия за бедността
- Отчет на изпълнение на Плана действие за 2019 г. на Стратегията за учене през целия живот
- Проект на План за действие за 2020 г. по Стратегията за учене през целия живот
- Проект на Стратегия по заетостта 2021-2030 г. и анализ на изпълнението на действащата Актуализирана стратегия по заетостта за периода 2013 – 2020 г.

Участието на представители на НАПОО в различни работни групи, комитети и други междуинституционални форми на сътрудничество през 2020 г. включва:

- Комитет по наблюдение към Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ 2014-2020
- Комитет по наблюдение към Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“
- Тематична работна група „Предучилищно и училищно образование“ към Комитета за наблюдение на Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“
- Подкомитет към Комитета за наблюдение на Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ в областта на пазара на труда
- Тематична работна група за разработване на „Оперативна програма за наука и образование“ за програмен период 2021-2027 г.
- Национална мрежа от ECVET експерти към Център за развитие на човешките ресурси (ЦРЧР)
- Национален съвет за насърчаване на заетостта към Министерство на труда и социалната политика
- Управителен съвет на Държавно предприятие „Българо-германски център за професионално обучение“
- Координационен съвет на Център за развитие на човешките ресурси и регионални инициативи (ЦРЧРПИ) - Кремиковци
- Национална стратегическа група за планиране и отчитане дейностите за изпълнение на Стратегията за развитие на професионалното образование и обучение за периода 2015–2020 година
- Работна група на ползвателите на ECVET към Европейската комисия
- Междуведомствена работна група към МОН относно политиките за Учение през целия живот
- Работна група за разработване на механизъм за прилагане на Препоръката на Съвета на ЕС относно интеграцията на дълготрайно безработните лица на пазара на труда
- Национален експертен съвет по тематичната дейност „Системи за управление на предвиждане на умения и съответствие с нуждите на пазара на труда в ЕС: Оценка за България“ към CEDEFOP

- Междуведомствена работна група към МОН по проблемна област „Липса на специалисти в търсени от бизнеса области и лошо качество на професионалното образование“
- Координационен съвет РГ 2 „Свободно движение на хора“
- Работна група 16 „Образование, взаимно признаване на професионални квалификации и научни изследвания“ към МОН
- Постоянна работна група за актуализиране на НКПД към МТСП
- Контактна група за организиране на форум за хора с увреждания под патронажа на Президента на Република България
- Национална координационна група „Дуално обучение“
- Междуведомствен експертен съвет за прилагане на споразумението за сътрудничество и стратегическо партньорство при обмен на данни между Националния статистически институт и Министерството на образованието и науката
- Управителен комитет на проект „Националните координатори в изпълнение на европейската програма за учене на възрастни“ (МОН)
- Работна група във връзка с Директива 2013/55/ЕО на ЕП и на Съвета от 20.11.2013 г. за изменение на Директива 2005/36/ЕО относно признаването на професионалните квалификации - МОН
- Междуведомствена комисия на основание чл. 5 от Наредбата за условията и реда за поддържане на Списъка на регулираните професии в Република България, за осъществяване на процедурата по изготвяне на предложения за включване или изключване на професии от Списъка на регулираните професии в Република България- МОН
- Работна група „Право на установяване и свободно предоставяне на услуги към съвета на
- Европейските въпроси“ към Министерство на икономиката
- Секторен съвет за електрическа мобилност (ССЕМ) Тематична работна група
- Предучилищно и училищно образование към комитета по наблюдение на ОП НОИР - 2014-2020

Участието на експерти от НАПОО в тематични национални конференции, семинари, работни срещи, кръгли маси през 2020 г. е както следва:

- Две работни срещи по проект на МОН „Техническа помощ при създаването на секторни съвети за умения, подпомагащи прилагането на Националната квалификационна рамка“
- Годишна Валоризационна конференция по програма „Еразъм+“ за 2020 г., организирана от ЦРЧР
- Национални дни за Учение през целия живот , гр. Габрово
- Национална конференция „Европейските измерения в професионалното образование и обучение“ – Refernet
- Уебинари със съответните заинтересовани страни по дейност ECVET
- Международна работна среща във връзка с изпълнение на проект по Програма Еразъм+ за валидиране на професионални компетентности

- Работна среща – интервю за установяване на факти в рамките на изпълнението на проект „Реформиране на съществуващите и проектиране на нови мерки за активиране на неактивни лица и тяхното включване в пазара на труда в България“ на АЗ по Програмата за подпомагане на структурните реформи
- Две работни срещи на работна група с ЦРЧР относно въвеждане на нова платформа Европас и необходимостта от техническо адаптиране на базата данни за възможности за обучение в сферата на професионалното образование и обучение

В резултат на активната политика на НАПОО за развитие на секторното сътрудничество

са реализирани следните инициативи:

- Продължава ефективното сътрудничество между Центъра за развитие на човешките ресурси и НАПОО в рамките на „Националната мрежа от ECVET експерти“
- През 2020 г. екипът на НАПОО продължи своята усърдна работа в изпълнението на Националната стратегия за учене през целия живот за периода 2014–2020 г. В рамките на своята компетентност Агенцията е водеща отговорна институция за реализиране на дейности и мерки, включени в 10 приоритетни направления на Плана за изпълнение на Стратегията за 2020 г.

1.2. СЪЗДАВАНЕ НА УСЛОВИЯ И СРЕДА ЗА ЕФЕКТИВНА РАБОТА НА ТРИПАРТИТНИТЕ ОРГАНИ ЗА УПРАВЛЕНИЕ И ДЕЙНОСТ НА АГЕНЦИЯТА – УПРАВИТЕЛЕН СЪВЕТ (УС) И ЕКСПЕРТНИ КОМИСИИ (ЕК) ПО ПРОФЕСИОНАЛНИ НАПРАВЛЕНИЯ И ПО ПРОФЕСИОНАЛНО ОРИЕНТИРАНЕ

През 2020 г. НАПОО успешно развива трипартитното сътрудничество в управлението на Агенцията и в експертната си дейност. Управителният съвет и 17-те Експертни комисии, функциониращи по професионални направления и по професионално ориентиране, ефективно изпълняваха определените в ЗПОО и в Правилника за дейността на НАПОО функции.

От организационна гледна точка НАПОО продължи да осигурява необходимите условия и среда за ползотворна работа на Управителния съвет като:

- Предварително се обявяват графикът и дневния ред за заседанията на УС
- Предоставят се в срок предварително подготвените комплекти с материали за обсъждане в съответствие с дневния ред
- Периодично се осъществява контрол на изпълнение на решенията на ЕК и на УС
- През 2020 г., поради усложнената ситуация с COVID 19, са проведени 4 от планираните 6 заседания на УС на НАПОО. С оглед на извънредната епидемична обстановка в страната и с цел неразпространение на вируса, заседанията се проведоха с отдалечен достъп чрез платформата ZOOM. На

тях бяха обсъдени и съгласувани важни документи за развитие на системата на ПОО:

- Проекти на ДОС за придобиване на квалификация по професии, разработени във вид на „единици резултати от ученето“
- Предложения за актуализиране на СПОО с допълване на нови професии/специалности

- Анализи за системата на професионално обучение на лица, навършили 16 години:

1. Годишен анализ на дейността на центровете за професионално обучение и центровете за информация и професионално ориентиране през 2019 г.

2. Анализ за състоянието на качеството на ЦПО, подали годишни доклади за самооценка на качеството за 2019 г.

- Документи, свързани с планирането на дейността на НАПОО:

- Годишен доклад за дейността на НАПОО за 2019 г.

- Годишен план за дейността на НАПОО за 2020 г.

- Отчет за изпълнение на Плана за дейността на НАПОО за първото полугодие на 2020 г.

- Документи, свързани с лицензирането и осъществяването на последващ контрол на дейността на ЦПО и ЦИПО:

3. Актуализирани „Правила за реда и условията за прекратяване правата по лицензия на ЦПО и ЦИПО“ (с набор от 17 приложения)

4. Актуализирана Процедура за последващ контрол (и констативните протоколи като приложения към нея), в съответствие с настъпилите промени в нормативната уредба. Процедурата за последващ контрол се актуализира във връзка с настъпилата епидемиологична обстановка, като беше включен раздел за осъществяване на последващ контрол на ЦПО по документи през ИС на НАПОО.

5. Пакет от документи относно лицензирани ЦПО и ЦИПО – заявление и Процедура за изменение на наименованието на центъра по чл. 49б, ал.10, т. 1 от ЗПОО в лицензиите за професионално обучение или за информиране и професионално ориентиране.

Дейността на експертните комисии през 2020 г. е организирана в съответствие с изискванията на ЗПОО и Правилника за дейността на НАПОО.

Проведени са заседания на ЕК както следва:

- **16** заседания на ЕК за обсъждане на проекти на ДОС за придобиване на квалификация по професии

- **5** заседания на ЕК за обсъждане на предложения за промени в СПОО

- **75** заседания на ЕК по процедури за лицензиране и изменение на издадена лицензия на ЦПО с допълване на нови професии и специалности

- **95** заседания на ЕК по процедури за прекратяване права по издадена лицензия на ЦПО

На свое заседание, проведено на 01.07.2020 г., УС на НАПОО одобри нов мандат на Експертните комисии към НАПОО за периода 2020-2024 г. Поради

невъзможност за провеждане на присъствено обучение за новите членове на ЕК, експерите от специализираната администрация подготвиха подробни презентации и информационни материали за СПОО, ДОС и изискванията към процедурите по лицензиране. Всички нови членове на ЕК бяха консултирани подробно относно тяхната роля и функции в комисиите.

Компетентното участие на УС и ЕК в цялостната дейност на Агенцията създава възможност за постигане на успешни резултати, свързани с изпълнението на конкретните задачи, включени в Плана за 2020 г. За това допринася ефективната организация на заседанията, качествено разработената и своевременно предоставена документация от администрацията на Агенцията – доклади, докладни записки, проекти на ДОС, протоколи и други материали. Сериозен принос по отношение повишаване качеството на проектите на ДОС за придобиване на квалификация по професии има активното участие на Експертните комисии. От специалистите, представители на трите страни в социалното сътрудничество, са получени полезни предложения и препоръки за прецизиране на конкретни текстове в проектите на ДОС, както и за номиниране на специалисти с нужния опит и професионална квалификация за участие в работните групи и в рецензирането на проектите.

По изпълнение на функциите, регламентирани в чл. 42 т. 6, т. 7, т. 8 и т. 9 на ЗПОО, през 2020 г. е извършено следното:

Съгласно чл. 42, т. 6 на ЗПОО, въз основа на анализ на дейността на ЦПО и ЦИПО Агенцията прави предложения за усъвършенстване на системата на ПОО. В изпълнение на тази разпоредба НАПОО ежегодно набира и анализира данни във връзка с дейността на ЦПО и ЦИПО през предходната календарна година. Получените резултати за 2019 г. са предоставени на вниманието на заинтересованите институции, организации и лица чрез публикация на интернет страницата, с презентации в заседанията на УС на НАПОО, в работни групи, вебинари и други форуми.

През 2020 г., в изпълнение на функциите на НАПОО като участник в мрежата ReferNet беше организирана и проведена национална конференция, на която бяха изнесени актуални данни от проучвания и доклади в областта на ПОО за 2019-2020 г. на национално и европейско ниво.

В изпълнение на чл. 42, т. 8 на ЗПОО, НАПОО осъществява дейности, свързани с участие в разработването и изпълнението на национални стратегии в частта им, касаеща ПОО. Агенцията участва с конкретни писмени предложения в обсъждането на проекта на Стратегическа рамка за образованието, обучението и ученето в Република България (2021-2030).

1.3. СЪВМЕСТНИ ДЕЙСТВИЯ НА НАПОО И АГЕНЦИЯТА ПО ЗАЕТОСТТА (АЗ) ЗА ОСИГУРЯВАНЕ КАЧЕСТВОТО НА ПРОФЕСИОНАЛНОТО ОБУЧЕНИЕ НА ВЪЗРАСТНИ (БЕЗРАБОТНИ И ЗАЕТИ ЛИЦА)

През 2020 г. продължи диалога и ползотворното сътрудничество между НАПОО и Агенция по заетостта с цел усъвършенстване на предпоставките за

ефективно организиране и провеждане на професионално обучение от лицензираните ЦПО, на базата на действащото споразумение за сътрудничество.

През отчетния период НАПОО стартира съвместен проект с Министерство на труда и социалната политика и Агенция по заетостта, насочен към повишаване на качеството на предлаганото професионално обучение. Подробни данни за проекта са представени в т. 4.6. на настоящия доклад.

1.4. СЪТРУДНИЧЕСТВО НА НАПОО В РАМКИТЕ НА СКЛЮЧЕНИТЕ СПОРАЗУМЕНИЯ

През 2020 г. е подновено споразумението между НАПОО и печатницата на „Образование и наука“ ЕАД. С него се регламентира отпечатването и доставянето на задължителната учебна документация по Наредба № 8 от 11.08.2016г. за информацията и документите за системата на предучилищното и училищното образование и Наредба № 2 от 22.06.2018г. за документите за професионално обучение на лица, навършили 16 години.

В рамките на сключено споразумение и през 2020 г. НАПОО успешно реализира съвместна си дейност с Националния статистически институт (НСИ) с оглед функционирането на единна система за ежегодно набиране и обработка на информация във връзка с броя на обучените лица в ЦПО.

НАПОО ползотворно си партнира и с Националния център за информация и документация (НАЦИД) във връзка с дейностите по международното признаване на документите за професионално образование и професионално обучение. По конкретни казуси и въпроси, свързани с документи за професионална квалификация, екипът на Агенцията оказва съдействие като дава експертни становища.

Сътрудничеството на НАПОО с национално представителните организации на работодателите и на работниците и служителите, с институции и организации от различни икономически и професионални сектори продължава да се развива, включително чрез участията в съвместни инициативи. Освен с национално представителните организации, НАПОО работи и за развиване на сътрудничество с браншови и секторни организации. Пример за ползотворно сътрудничество на секторно ниво е Клъстер „Електромобили“ на БСК.

През отчетния период са проведени регулярни срещи и консултации по различни оперативни въпроси и проблеми в обхвата на споразуменията за сътрудничество с национално представителните организации на работодателите и на работниците и служителите. Целта е постигане на съгласувани позиции, решения и действия за осигуряване на качеството на професионалното обучение, предоставяно от ЦПО – учебни планове и програми, съответствие на базите за обучение и преподавателите с ДОС за придобиване на квалификация по професия и др.

Една от най-активните организации е Българският съюз по заваряване, който периодично иницира работни срещи с представители на НАПОО. От 2018 г. действа ново споразумение за сътрудничество между съюза и НАПОО, което постави на фокус качеството на професионалното обучение

по професия Заварчик. С подкрепата на БСЗ през 2020 г. беше актуализиран в Единици резултати от учене ДОС за придобиване на квалификация по професия „Заварчик“.

ОБОБЩЕНИЕ:

1. Постигнатите резултати от изпълнението на дейностите по Оперативна цел 1 от Плана на НАПОО за 2020 г. са доказателство за активната и целенасочена политика на Агенцията като държавна институция с ключова роля в разработването и реализирането на националната политика в сектора на ПОО.

2. Професионалният опит и високата експертна компетентност на служителите на НАПОО допринасят за подготовката на важни национални стратегически и оперативни документи, произтичащи от законодателството в областта на ПОО.

Екипът на НАПОО успя бързо да адаптира дейността си към новите условия, породени от пандемията с COVID-19, за да изпълнява успешно своите функции.

3. Инициативите и конкретните дейности по двустранните споразумения за сътрудничество са важна предпоставка за постигане на съгласувани позиции по съществени въпроси, свързани с функционирането на системата на ПОО.

4. За реализация на дейностите на НАПОО по провеждане на политиките за учене през целия живот и за укрепване на връзките между ПОО и пазара на труда принос имат ефективно организираните от Агенцията и проведени през 2020 г. заседания на трипартитните органи на Агенцията – УС и ЕК по професионални направления и професионално ориентиране.

РАЗДЕЛ 2. РАЗВИТИЕ НА МРЕЖАТА ОТ ЛИЦЕНЗИРАНИ ЦЕНТРОВЕ ЗА ПРОФЕСИОНАЛНО ОБУЧЕНИЕ И ЦЕНТРОВЕ ЗА ИНФОРМАЦИЯ И ПРОФЕСИОНАЛНО ОРИЕНТИРАНЕ

2.1. Лицензиране на ЦПО и ЦИПО, изменение на издадена лицензия на ЦПО с допълване на нови професии и специалности

Развитието на мрежата от лицензирани ЦПО и ЦИПО е свързано и с постигането на Цел 2 в Плана за дейността на НАПОО, която включва лицензиране на нови ЦПО и ЦИПО, както и изменение на издадени лицензии на ЦПО с добавяне на нови професии и специалности.

През 2020 г. са лицензирани 43 нови ЦПО, а 34 центъра са допълнили лицензиите си с нови професии и специалности.

Броят на лицензионните процедури на ЦПО, реализирани от Агенцията за периода 2006 - 2020 г., са представени на Фиг. 1.

Фиг. 1.

Фиг. 2.

През 2020 г. броят на процедурите за лицензиране на нови ЦПО е по-голям с 3 в сравнение с 2019 г. През тази година, процедурите за изменение на лицензии с допълване на нови професии и специалности са със 1 бр. повече в сравнение с 2019 г.

Справка в ИС на НАПОО показва, че през 2020 г. кандидатите включват в заявленията за лицензиране на ЦПО най-голям брой професии от професионални направления: 582 Строителство, 621 Растениевъдство и животновъдство, 815 Фризьорски и козметични услуги, 811 Хотелиерство, ресторантьорство и кетеринг, 522 Електротехника и енергетика.

Броят на лицензионните процедури на ЦПО, реализирани от Агенцията през последните години, могат да се проследят на фиг. 3.

И през 2020 г., както и в предходната година, няма издадена лицензия на Център за информация и професионално ориентиране.

Фиг. 3

- Експертите от дирекция „Професионална квалификация и лицензиране“ са провели над 8000 консултации (в НАПОО, по телефон, по e-mail) с кандидати за лицензиране, с външни експерти по лицензионните процедури, с лицензирани центрове за професионално обучение, с граждани, търсещи информация относно възможностите за участие в професионално обучение. Средно (в рамките на работния ден) експерт, работещ във връзка с лицензирането, предоставя от 5 до 10 консултации.

- Проведен е един информационен ден с лицензирани ЦПО чрез платформата ZOOM, което даде възможност за включване на ЦПО от различни населени места в страната. Обсъдени бяха промените в нормативната уредба в ПОО, последващият контрол на ЦПО, често допускани грешки в попълването на реквизитите на документите за професионална квалификация. В рамките на информационния ден са дадени конкретни препоръки за спазване на изискванията на Наредба № 8 от 2016 г. за информацията и документите за системата на предучилищното и училищното образование и Наредба № 2 от 2018 г. за документите за професионално обучение на лица, навършили 16 години, издадени от министъра на образованието и науката, както и Наредба № 1 от 19 февруари 2020 г. за организацията и провеждането на изпитите за придобиване на професионална квалификация.

- На интернет страницата на Агенцията са представени „Резултати от анкетата на НАПОО за осъществен последващ контрол“.

- На сайта на Агенцията, в раздел „Методически материали“ е публикуван „Анализ на резултатите от последващия контрол“, осъществен от Агенцията

на основание чл. 49в от ЗПОО в периода месец януари 2019 г. – месец декември 2019 г.

- През м. април 2020 г. НАПОО публикува на интернет страницата си анкета за проучване мнението на представителите на ЦПО относно възможностите за провеждане на професионалното обучение в ЦПО в периода на извънредно положение. Резултатите от анкетите са обобщени и изпратени в МОН

за представяне на позицията на България пред Съвета по образование, младеж, култура и спорт, част „Образование“.

- Изготвен е обобщен анализ от дейността на ЦПО на базата на годишните доклади за 2019 г.

- Изготвен е „Анализ на състоянието на качеството на професионалното обучение в центровете за професионално обучение и в центровете за информация и професионално ориентиране, подали годишни доклади за самооценка за 2019 г.“ и презентация към анализа

- Редовно се предоставят консултации на външните експерти, участващи като оценители в процедурите по лицензиране от експертите на НАПОО. В помощ на външните експерти е актуализирана инструкцията, регламентираща задълженията им при участие в лицензионните процедури.

- През 2020 г. базата данни с външни експерти е допълнена с одобрен 1 нов външен експерт, който се включи активно в процедурите по лицензиране на ЦПО.

- Проведени са 75 заседания по лицензионни процедури на ЕК по съответните професионални направления.

- Документите, които се внасят за разглеждане и обсъждане в експертните комисии, са подготвени качествено от експертите от дирекция „Професионална квалификация и лицензиране“.

- Сроковете за лицензиране, произтичащи от ЗПОО, се спазват стриктно. Няма просрочени лицензионни процедури.

- Към 31 декември 2020 г. мрежата в страната включва 974 действащи ЦПО и 40 ЦИПО.

Териториалното разпределение на ЦПО и ЦИПО в страната е представено на следващите фигури.

Фиг. 4 Разпределение на действащите ЦПО по региони

Фиг. 5 Разпределение на действащите ЦИПО по региони

Във връзка с чл. 40б, ал. 2 от ЗПОО, издадените от ЦПО Свидетелства за професионална квалификация и Свидетелства за валидиране на професионална квалификация се подават с електронни подписи в специализирания модул в ИС на НАПОО и след проверка за съответствие с нормативните изисквания и утвърждаване се публикуват в публичния регистър по чл. 42, т. 11 от ЗПОО.

Поддържането на публичен регистър на лицензираните ЦПО и ЦИПО с активна лицензия, както и на ЦПО с прекратени права по издадената им лицензия чрез окончателно отнемане, е едно от изискванията на ЗОАРАКСД и задължение на НАПОО, определено в чл. 42, т. 10 на ЗПОО. По този начин се осигурява по-голяма прозрачност по отношение дейността на центровете и се улесняват гражданите при избора на обучаваща институция. В съответствие с изискванията на ЗОАРАКСД, е организиран публичния регистър на подадените документи за лицензиране, публикуван на страницата на НАПОО в Интернет.

Прилага се и административната процедура за вписване на промени в наименованието на ЦПО и ЦИПО – издадени са 2 заповеди за промени в обстоятелствата на ЦПО.

ОБОБЩЕНИЕ:

1. Дейността на НАПОО по лицензиране на ЦПО и ЦИПО се осъществява при спазване на изискванията на ЗПОО, като и на изискванията за прозрачност и достъпност за организациите - кандидати за лицензиране.
2. През 2020 г. лицензирането се извършва при спазване на нормативните изисквания (ЗОАРАКСД, Наредбата за административното обслужване, Закона за електронното управление, ЗПОО и др.).
3. В интернет страница на НАПОО, в двете менюта „За кандидатите за лицензиране“ и „За лицензирани центрове“ се публикуват и редовно се актуализират материали и методически документи – график на дейностите, указания за разработване на вътрешна система за осигуряване на качеството на професионалното обучение в ЦПО; индикатори за предоставяне на годишна информация за качеството на професионалното обучение в ЦПО.
4. Нормативно определеният срок за лицензиране на ЦПО се спазва стриктно. Основните фактори за приключване на процедурите в срок са: спазване на стандартите за качество в административното обслужване и повишаване на ефективността на работата на администрацията; подобряване качеството на подадените документи в резултат на проведените консултации на кандидатите за лицензиране; повишаване на професионализма на всички участници в лицензионните процедури на базата на натрупан опит.

5. Чрез поддържаната и през 2020 г. актуална информация в ИС на НАПОО се дава възможност за поддържане на публичните регистри, осигурява се прозрачност на дейността на Агенцията и тази на центровете и се дава възможност на институциите, бизнеса и гражданите да се информират за предоставяните от ЦПО услуги.

6. Внедреният през 2018 г. модул в ИС на НАПОО за публикуване и проверка на документите за професионална квалификация продължава да е надежден инструмент, осигуряващ допълнително качеството на извършваните дейности в ЦПО.

7. През 2020 г. няма постъпило заявление за издаване на лицензия на ЦПО.

8. В резултат на изпълнението на процедурите по издаване и отнемане на лицензия, в края на 2020 г. броят на действащите на територията на страната лицензирани институции е както следва: ЦПО – **974 бр.** и ЦИПО – **40 бр.**

РАЗДЕЛ 3. ОСИГУРЯВАНЕ НА КАЧЕСТВОТО В СИСТЕМАТА НА ПРОФЕСИОНАЛНОТО ОБРАЗОВАНИЕ И ОБУЧЕНИЕ

Основните резултати по Оперативна цел 3 от Плана на НАПОО са свързани със създаване на предпоставки (документи, дейности и процедури), подпомагащи обучаващите институции в системата на ПОО, да предоставят качествени услуги по професионално образование, професионално обучение и професионално ориентиране.

За постигане на тази цел са включени четири основни дейности:

3.1. УСЪВЪРШЕНСТВАНЕ НА ДЕЙНОСТИТЕ ПО РАЗРАБОТВАНЕ НА ДЪРЖАВНИ ОБРАЗОВАТЕЛНИ СТАНДАРТИ (ДОС) ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА КВАЛИФИКАЦИЯ ПО ПРОФЕСИИ

През 2020 г. екипът на НАПОО успешно продължава да разработва и актуализира Държавните образователни стандарти (ДОС) за придобиване на квалификация по професии съгласно чл. 42, т. 3. от ЗПОО.

Цялостният процес по разработване и актуализиране на ДОС протича в съответствие с указанията, заложи в „Рамкови изисквания за разработване на ДОС за придобиване на квалификация по професии“ и „Методически указания за разработване на ДОС за придобиване на квалификация по професии“, актуализирани през 2019 г. През 2020 г., със Заповед № 08-68/06.10.2020 г., са изменени Вътрешните правила за условията и реда за разработване на Държавни образователни стандарти за придобиване на квалификация по професии. С тези три вътрешни документа се постига единен подход при разработване на проектите, в които участват специалисти от различни професионални направления. За повишаване на методическата подготовка експертите от дирекция „Професионална квалификация и лицензиране“ прилагат различни европейски документи и инструменти - публикуваното на сайта на CEDEFOP

общоевропейско „Ръководство за дефиниране на резултати от ученето при описание на квалификациите“, както и информацията от портала на Европейската комисия European skills, competences, qualifications and occupations (ESCO).

Въпреки затрудненията, породени от усложнената обстановка в следствие на COVID-19, разработването на проекти на ДОС продължава да се извършва с необходимия професионализъм и спазване на срокове. Екипът на НАПОО извършва обученията и консултациите с работните групи дистанционно, чрез платформата ZOOM и по имейл. Редовното предоставяне на консултации на работните групи от страна на експертите има съществен принос към повишаване качеството на проектите на ДОС. Благодарение на дигиталните компетентности и уменията за водене на онлайн срещи и събития на експертите на НАПОО, качеството на разработените проекти продължава да е в съответствие с Методическите указания за разработване на ДОС.

За качественото разработване на ДОС положителен ефект оказва сътрудничеството и оперативната кореспонденция с експертите от МОН по въпроси, свързани със съдържанието на проектите. Публикуването на проектите на ДОС на страницата за обществени консултации дава възможност в тях да се отрази мнението на гражданите и бизнеса, които представят конкретни бележки и предложения за прецизиране.

Външната оценка на проектите е важен етап от процеса на разработването на ДОС. Тя включва рецензирането на подготвените проекти от високо квалифицирани специалисти в съответната професионална сфера – лица, които упражняват професията, преподаватели от висши училища и професионални гимназии.

Друг важен етап за оценяването на качеството на проектите на ДОС е обсъждането им от ЕК по професионални направления. През 2020 г. са проведени 16 заседания на ЕК по професионални направления за обсъждане на проекти на ДОС по различни професии от СППОО. За по-експедитивното протичане на заседанията на експертните комисии всички материали, свързани с разработените проекти, предварително се изпращат на членовете на ЕК по електронна поща с възможност за получаване на обратна връзка във вид на предложения, становища и др. При необходимост, в заседанията се канят за участие авторите на ДОС и други външни експерти, които могат да дадат своето компетентно мнение по разработените проекти на ДОС.

Проектите на ДОС, преминали етапа на експертна оценка от ЕК, се внасят за обсъждане и приемане от УС на НАПОО. През 2020 г. в 4 заседания на УС на НАПОО са внесени за обсъждане 14 проекта на ДОС, обхващащи 44 специалности, разработени в единици резултати от ученето, групирани по видове професионална подготовка в съответствие със ЗПОО. Спазени са изискванията за представяне на проектите на ДОС в установения едноседмичен срок преди провеждане на съответното заседание на УС. За периода няма върнати от УС проекти на ДОС за допълнителни корекции.

Всички проекти, придружени с пълния комплект документи, необходими за обсъждането им в УС, се публикуват на интернет-страницата на НАПОО с възможност членовете предварително да изпращат бележки и предложения по разработените материали.

Проектите на ДОС, одобрени от УС на НАПОО, се подготвят в срок за внасяне в МОН. Тези проекти, по които в рамките на процедурата по обществени консултации по чл. 26 от Закона за административните актове и съгласувателната процедура по чл. 52, т. 2, чл. 54, т. 1 и чл. 56, ал. 1, т. 3 на ЗПОО има постъпили предложения от МОН за изменение и допълнение, се връщат в Агенцията за привеждането им в съответствие с направените предложения. През 2020 г. по този ред има един върнат за преработване проект на ДОС.

НАПОО поддържа актуална информация на електронната си страница, свързана с процеса на разработване и актуализиране на ДОС. В меню „Проекти на ДОС“ са публикувани всички проекти на ДОС (общо 14 бр.), които са приети от УС на НАПОО през 2020 г.

Всички публикувани в „Държавен вестник“ с наредби на министъра на образованието и науката за ДОС за придобиване на квалификация по професии (общо 22 бр.) своевременно са качени и на сайта на НАПОО – в рубриката „ДОС, публикувани в ДВ“ и в рубриката „Новини“. По този начин се цели ЦПО да бъдат своевременно информирани, за да актуализират учебните планове и програми по професиите, за които притежават лицензия за извършване и удостоверяване на професионално обучение.

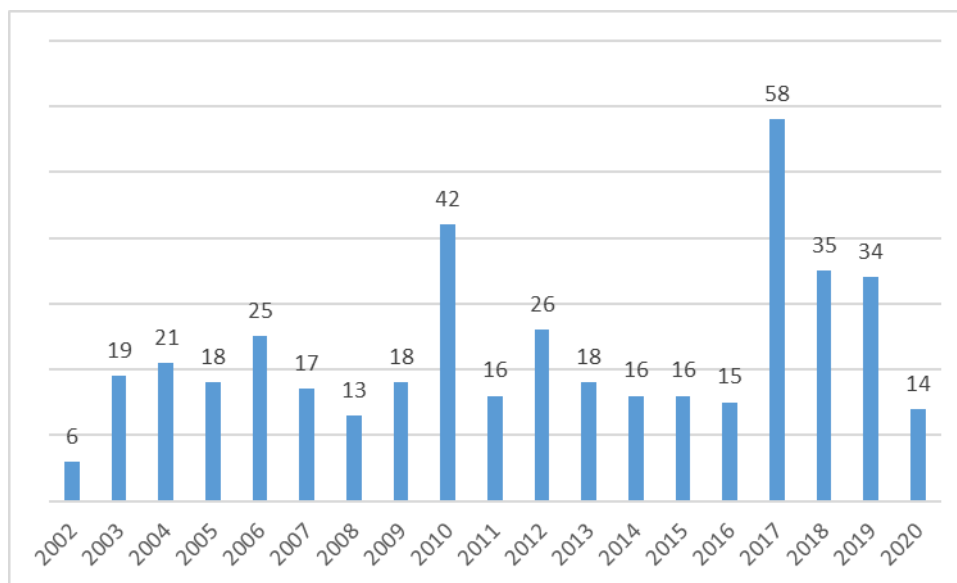
Количествените показатели във връзка с разработване и актуализиране на ДОС за придобиване на квалификация по професии през 2020 г. са:

- Брой проекти на ДОС, разработвани през годината – 30
- Брой проекти на ДОС, подготвени за обсъждане от УС на НАПОО – 14
- Брой ДОС, приети от УС на НАПОО – 14
- Брой ДОС, представени в МОН за съгласуване и утвърждаване – 14
- Брой ДОС, публикувани с наредби в ДВ – 22
- Брой проекти на ДОС, които са в процедура на разработване – 18 (ще бъдат завършени през 2021 г.)
- Брой организирани и проведени заседания на ЕК за обсъждане на проекти на ДОС – 16
- Брой преработени проекти на ДОС (поради настъпили промени в нормативната уредба или постъпили бележки) – 1

Обобщена информация за процеса на разработване на ДООИ/ДОС за периода 2002–2020 г. е представена на Фиг. 6.

Фиг. 6.

Брой проекти на ДОИ/ДОС за придобиване на квалификация по професии, внесени за утвърждаване в МОН за периода 2002–2020 г.

В периода 2002-2020 г. Рамковите изисквания за разработване на ДОС са актуализирани 4 пъти. Разработените ДОС за придобиване на квалификация по професии (обнародвани в ДВ и приети от УС на НАПОО проекти), са общо **322 броя към 31.12.2020 г.** и са разпределени по следния начин:

- ДОС по Рамкови изисквания, утвърдени от УС на НАПОО през 2019 г. – 39
- ДОС по Рамкови изисквания, утвърдени от УС на НАПОО през 2015 г. – 111
- ДОС по Рамкови изисквания, утвърдени от УС на НАПОО през 2007 г. – 115
- ДОС по Рамкови изисквания, утвърдени от УС на НАПОО през 2002 г. – 57
- Брой професии от СППОО, по които няма разработени ДОС – 17

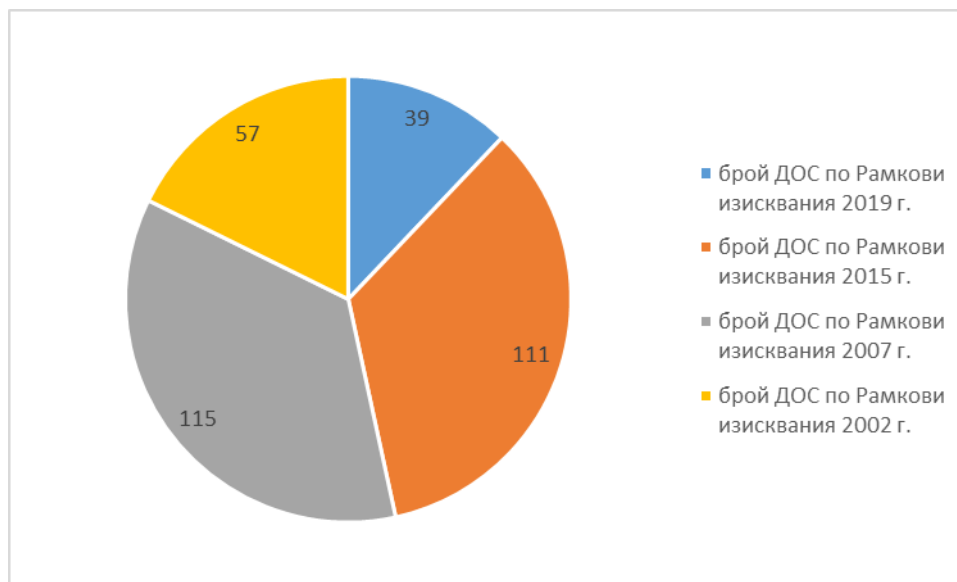
Забележка:

За част от професиите в СППОО има разработени по няколко проекта на ДОИ/ДОС - по два или три варианта на Рамковите изисквания.

Част от проектите, представени за утвърждаване в МОН, не са съгласувани и съответно за тях все още няма издадени Наредби – напр. по професия „Приемен родител“.

Фиг. 7.

**Разработени ДООИ/ДОС за придобиване на квалификация по професии по вариантите на Рамковите изисквания, прилагани от 2002 г. до 2020 г.
(към 31.12.2020 г.)**

ОБОБЩЕНИЕ:

1. НАПОО успешно изпълнява функцията по разработване и актуализиране на проекти на ДОС, регламентирана в т. 42, т. 3. от ЗПОО.
2. Всички разработени проекти на ДОС през 2020 г. са съобразени с изискванията, регламентирани в чл. 13а на ЗПОО и с Рамкови изисквания и Методически указания от 2019 г.
3. Изменените Вътрешни правила за условията и реда за разработване на Държавни образователни стандарти за придобиване на квалификация по професии са предпоставка за повишаване гъвкавостта и оперативността при разработване на проекти на ДОС.
4. ДОС, разработени във вид на „единици резултати от ученето“ са база за внедряване на Европейската система за трансфер на кредити в ПОО (ECVET), която предстои да се въведе в системата на ПОО с приемане на подзаконовия нормативен акт – „Наредбата за натрупване и трансфер на кредити в ПОО“, произтичаща от ЗПОО.
5. Единиците резултати от ученето в ДОС улесняват прилагането на другите европейски инструменти и принципи в ПОО – ЕКР/НКР, Европас, валидиране и признаване на неформално и информално учене, кариерно ориентиране и др.
6. ЦПО прилагат публикуваните ДОС при актуализиране на учебните си планове и програми по професии/специалности, по които са лицензирани.

7. ДОС за придобиване на квалификация по професии са ценен инструмент за международното признаване на документите за професионално образование, професионално обучение и за транснационалната мобилност – съдействат за повишаване на прозрачността и съпоставимостта на професионалните квалификации.

8. Количествените показатели за 2020 г. показват, че НАПОО, със своя намален експертен капацитет и в новите условия на работа в извънредна епидемична обстановка, успява да постигне в голяма степен заложения в Годишния план индикатор, свързан с разработване на ДОС за придобиване на квалификация по професии.

9. Повишаването на експертността на служителите от специализираната администрация е в резултат и от участието им в международни форуми и уебинари, насочени към разработването на професионални профили, секторни рамки, организирани от международни организации за адаптиране на системите за ПОО по време на кризата с COVID-19.

3.2. ПОДДЪРЖАНЕ НА СПИСЪКА НА ПРОФЕСИИТЕ ЗА ПРОФЕСИОНАЛНО ОБРАЗОВАНИЕ И ОБУЧЕНИЕ В СЪОТВЕТСТВИЕ С АКТУАЛНИТЕ ПОТРЕБНОСТИ НА ПАЗАРА НА ТРУДА И С НАЦИОНАЛНАТА КЛАСИФИКАЦИЯ НА ПРОФЕСИИТЕ И ДЛЪЖНОСТИТЕ (НКПД)

Съгласно чл. 42, т. 3, буква а) на ЗПОО, НАПОО разработва и предлага на министъра на образованието и науката Списъка на професиите за професионално образование и обучение (СППОО).

Постъпилите в НАПОО предложения за допълване на Списъка през 2020 г. са разгледани на експертно ниво за съответствието им с „Ред за разработване и поддържане на Списъка на професиите за професионално образование и обучение“ (утвърден със Заповед № РД 09-5443/18.10.2017 г. на министъра на образованието и науката, изм. и доп. със Заповед № РД 09-3080/13.12.2019 г.).

През отчетния период в НАПОО са внесени 4 бр. предложения за актуализиране на СППОО.

Подкрепени от ЕК и УС са следните предложения, инициирани от бизнеса и Министерство на отбраната:

- Създаване на нова специалност „Фризьор на кучета“ към професията 621130 „Кинолог“ в професионално направление 621 Растениевъдство и животновъдство
- Създаване на нова специалност „Онлайн експортни дейности“ към професията 482040 „Организатор интернет приложения“ в професионално направление 482 „Приложна информатика“
- Обособяване на 10 нови специалности към професия 863010 „Сержант (старшина за военноморските сили) – командир“ в професионално направление 863 „Военно дело и отбрана“

- Обособяване на 7 нови специалности към професия 863020 „Сержант (старшина за военноморските сили) – логистик“ в професионално направление 863 „Военно дело и отбрана“
- Заличаване на професия 863030 „Сержант (старшина за военноморските сили) – техник“ от професионално направление 863 „Военно дело и отбрана“.
- Допълване на СППОО с нова професия „Сержант (старшина за ВМС) – киберсигурност и кибероперации“, със специалност „Киберсигурност и кибероперации“ - четвърта степен на професионална квалификация в професионално направление 863 „Военно дело и отбрана“.

За качествената подготовка на предложенията експертите от дирекция ПКЛ оказват експертна и методическа помощ на вносителите – консултации на място, по телефона или по електронна поща. За предложенията, които не са подготвени във вида, който се изисква за разглеждане в ЕК или не са одобрени от съответната ЕК, са дадени препоръки на вносителите за преработването им.

С цел подобряване на информираността по отношение на възможностите за добавяне на нова професия или специалност в СППОО, екипът на НАПОО популяризира видеоклип с основните стъпки и критериите, на които трябва да отговаря всяко едно предложение. Видеоклипът е качен на платформата за споделяне на видеосъдържание youtube в официалния канал на НАПОО, достъпен е в съответната рубрика на официалния интернет сайт на НАПОО, както и е разпространен във фейсбук страницата на Агенцията.

През 2020 г. са проведени 5 заседания на ЕК по професионални направления за обсъждане на внесените предложения за промени в СППОО.

Служители от специализираната администрация на НАПОО активно участваха в семинарите по проект на МОН „Техническа помощ при създаването на секторни съвети за умения, подпомагащи прилагането на Националната квалификационна рамка“, финансиран от Службата за подкрепа на структурните реформи (SRSS) на Европейската комисия. Предоставената техническа помощ е насочена към подобряване на съответствието между системата за професионално образование и обучение (ПОО) в България и потребностите на пазара на труда и обществото чрез укрепване на капацитета и усъвършенстване на използваните от МОН, НАПОО и останалите заинтересовани страни инструменти за регулярно актуализиране на СППОО и ДОС.

Екипът на НАПОО активно подпомогна изпълнителите на проекта ПрайсУотърхаус Купърс, България, и CINOP, Нидерландия, при изпълнение на дейностите. В рамките на проекта са изведени редица предложения и препоръки по отношение на секторни съвети за умения, тяхната структура и функции. Основната цел на проекта е да допринесе за създаването на институционални, административни и поддържащи растежа структурни реформи в България.

Очакват се следните резултати:

- предложение за създаването на секторни съвети за умения в България;
- препоръки относно средствата за засилване на връзката между квалификационната система на ПОО, икономическата структура и заетостта в страната;
- качествени инструменти за съгласуване на квалификациите и учебните програми с нуждите на пазара на труда.

След предложения, внесени в МОН от НАПОО, са издадени заповеди на министъра на образованието и науката за изменение и допълнение на СППОО. Със заповед РД 09-826/24.04.2020 г. на министъра на образованието и науката е допълнен и изменен Списък на професиите за професионално образование и обучение", както следва:

- Наименованието на професия 762050 „Преводач жестомимичен език“ се променя на „Преводач от и на български жестов език“.
- Наименованието на специалност 7620501 „Жестомимичен език“ се променя на „Български жестов език“.

Със заповед РД 09-3574/21.12.2020 г. на министъра на образованието и науката СППОО е допълнен и изменен както следва:

- В професия 863010 „Сержант (старшина за военноморските сили) – командир“ в професионално направление 863 „Военно дело и отбрана“ се включват следните нови специалности:
 - Код 8630102 „Командване на мото пехотни и разузнавателни формирования“ – четвърта степен на професионална квалификация;
 - Код 8630103 „Командване на артилерийски формирования“ – четвърта степен на професионална квалификация;
 - Код 8630104 „Командване на инженерни формирования“ – четвърта степен на професионална квалификация;
 - Код 8630105 „Командване на формирование за ядрена, химическа и бактериологическа защита“ – четвърта степен на професионална квалификация;
 - Код 8630106 „Командване на формирования за комуникационно-информационна поддръжка“ – четвърта степен на професионална квалификация;
 - Код 8630107 „Командване на зенитно-ракетни формирования“ – четвърта степен на професионална квалификация;
 - Код 8630108 „Радиотехнически средства и комуникационно-информационни системи за ВМС“ – четвърта степен на професионална квалификация;
 - Код 8630109 „Морски оръжия“ – четвърта степен на професионална квалификация;
 - Код 8630110 „Корабни енергетични уредби за ВМС“ – четвърта степен на професионална квалификация;

- Код 8630111 „Морско кораб водене за ВМС“ – четвърта степен на професионална квалификация;
- В професия 863020 „Сержант (старшина за военноморските сили) – логистик“ в професионално направление 863 „Военно дело и отбрана“:
- Наименованието на специалност 8630201 „Логистика“ се изменя на „Обща логистика“
- Включват се нови специалности:
- Код 8630202 „Експлоатация и ремонт на автомобилна и бронетанкова техника“ – четвърта степен на професионална квалификация;
- Код 8630203 „Експлоатация и ремонт на инженерна, химическа и специална техника“ – четвърта степен на професионална квалификация;
- Код 8630204 „Експлоатация и ремонт на радиотехническа, информационна и компютърна техника“ – четвърта степен на професионална квалификация;
- Код 8630205 „Експлоатация и ремонт на артилерийска и оптическа техника, работа с бойни припаси“ – четвърта степен на професионална квалификация;
- Код 8630206 „Експлоатация и ремонт на зенитно въоръжение и радиолокационни станции“ – четвърта степен на професионална квалификация;
- Код 8630207 „Експлоатация и ремонт на авиационна и навигационна техника“ – четвърта степен на професионална квалификация.
- Включена е нова професия код 863080 „Сержант (старшина за ВМС) – Кибер сигурност и Кибер операции“, със специалност код 863081 „Кибер сигурност и Кибер операции“ - четвърта степен на професионална квалификация в професионално направление 863 „Военно дело и отбрана“;
- Заличена е професия 863030 „Сержант (старшина за военноморските сили) – техник, както и специалностите от нея, от професионално направление 863 „Военно дело и отбрана“.

Промените са съгласувани с председателя на Националния статистически институт, с министъра на труда и социалната политика, със съответните отраслови министри и с представителните организации на работодателите и на работниците и служителите на национално равнище.

През отчетния период по искане на МОН е изготвена подробна справка за всички осъществени промени в СППОО в периода 2010-2020 г.

На интернет-страницата на НАПОО може да се намери както актуален СППОО, така и всички заповеди за изменението му през годините.

ОБОБЩЕНИЕ:

1. Актуализираният през 2019 г. „Ред за разработване и поддържане на СППОО“ е предпоставка за постигане на по-голяма прозрачност и гъвкавост

на процеса на актуализиране на Списъка с цел адаптиране спрямо нуждите на пазара на труда.

2. Внесените предложения за нови професии/специалности са продиктувани от липсата на специалисти на пазара на труда със специфична професионална квалификация, необходими за определени организации, както и породени от промяна на трудовите дейности и задачи в сферата на военното дело.

3. Ангажираността на вносителите и активното участие на работодателите и други заинтересовани страни в заседанията на ЕК и в УС подпомага НАПОО в процеса на вземане на компетентни решения по внесените предложения за актуализиране на СППОО с допълване на нови професии/специалности.

4. През 2020 г. СППОО е актуализиран двукратно, като е променено наименованието на 1 професия и общо 2 специалности, заличена е една професия, допълнени са 1 професия и общо 17 специалности.

3.3. МОНИТОРИНГ И КОНТРОЛ НА ДЕЙНОСТТА НА ЛИЦЕНЗИРАНИТЕ ЦПО И ЦИПО

В изпълнение на чл. 49в от ЗПОО и Плана за контролната дейност на НАПОО за 2020 г. е осъществен последващ контрол на дейността на лицензирани ЦПО от цялата страна. В периода януари-декември 2020 г., са извършени **общо 92 проверки на ЦПО**. Проверяват се лицензирани институции по предварително утвърдени критерии, ЦПО, за работата на които има подадени сигнали и жалби и ЦПО, за които се установяват пропуски в работата на базата на документите в ИС на НАПОО.

Поради обявената извънредна епидемиологична обстановка в страната, предизвикана от COVID-19, осъществяването на последващ контрол на място в ЦПО от длъжностни лица на НАПОО бе възпрепятствано. Затова възникна необходимост от актуализиране на „Процедурата за последващ контрол на лицензираните ЦПО“. На заседание на Управителен съвет на НАПОО, проведено на 1 юли 2020 г., бяха приети промени в Процедурата, които се отнасят до възможността проверките на ЦПО да се извършват както на място в офисите на ЦПО, така и само през ИС на НАПОО, като за целта текстовете на процедурата са допълнени с тази възможност.

В резултат на актуализацията до края на 2020 г. са направени 53 броя проверки през ИС на НАПОО.

Последващият контрол през ИС на НАПОО по никакъв начин не нарушава обективността по контрола на дейността на ЦПО. В известен смисъл, актуализираната процедура дава възможност за още по-детайлно проследяване и верифициране за спазване на изискванията на нормативната уредба в областта на професионалното обучение в дейността на ЦПО.

В констативните протоколи е въведен задължителен реквизит за преглеждане на докладите са самооценка на качеството – детайл, който до момента не беше част от последващия контрол.

За изпълнение на плана за последващия контрол допринесоха и двама новоназначени експерти, работещи в НАПОО по извънцатно разписание по проект Качество и ефективност, финансиран по ОП Развитие на човешките ресурси.

През 2020 г., във връзка с неизпълнението на изискванията на 22, ал. 8 от ЗПОО, както и във връзка с неизпълнението на условията на издадената лицензия са прекратени правата по издадената лицензия чрез окончателно отнемане на общо 52 броя ЦПО.

28 ЦПО са с прекратени права по издадената им лицензия по чл. 49г, ал. 2, т. 3 – внесено писмено искане на притежателя на лицензията.

Резултатите от мониторинга са обобщени както следва:

1. ЦПО, проверени във връзка с непредставена годишна информация за дейността и годишен доклад за самооценка на качеството за 2019 г. (съгласно изискването на чл. 22, ал. 8 от ЗПОО).

От **1002** центъра с активна лицензия (към 01.01.2020 г.), **4** центъра не са подали годишна информация за своята дейност през 2019 г., **11** центъра не са подали доклад за самооценка на качеството, а **33** центъра не са изпълнили и двете си задължения.

През 2020 г. **15** центъра са подали годишната си информация за дейността през 2019 г. с нулеви стойности, което означава и липса на дейност, свързана с правата по лицензията през предходната година.

2. Пълна проверка на прикачените в информационната система свидетелства за професионална квалификация и свидетелства за валидиране на професионална квалификация.

При проверка на документите в ИС на НАПОО в изпълнение на чл. 42, т. 11 от ЗПОО, по данни от ИС до 31.12.2020 г., са прегледани **10808** Свидетелства за професионална квалификация и Свидетелства за валидиране на професионална квалификация, от тях включени в регистъра по чл. 42, т. 11 от ЗПОО са **7387** свидетелства, **3120** са върнати след първа проверка за отстраняване на констатираните нередовности, **301** са отказани за публикуване в публичния регистър с издадени документи като несъответстващи на ЗПОО и на ДОС за придобиване на квалификация по професия. За всеки проверен документ е изпратено експертно становище до ЦПО. Проверката на издадените документи през модула в ИС за включването им в Регистъра на документите, е изключително детайлна и, въпреки че част от нея е автоматизирана, отнема много време и това води до съществено увеличаване натоварването на служителите.

Предприетите от НАПОО мерки за недопускане на по-нататъшни грешки при попълването на документите за придобита квалификация са:

- публикуване на интернет-страницата на Агенцията на указания за попълване на документи за удостоверяване на професионално обучение и за придобиване на професионална квалификация;
- детайлно обсъждане на реда за поръчване, попълване, издаване и

съхраняване на задължителната документация в ЦПО по време на проведения информационен ден през платформата ZOOM;

- подготвяне на подробни отговори на постъпващите по ел. поща и по телефона запитвания, както и предоставяне на консултации на място по време на последващия контрол.

3. Проверки на ЦПО, които не са проверявани от издаването на лицензията им, както и проверки на центрове, които след проверка са получили предписания за отстраняване на констатираните несъответствия, но не са представили доклад за предприетите мерки.

В периода януари – декември 2020 г. са проверени общо 92 центъра, като 62 (67%) от тях са в страната и 30 (33%) – в София.

Само 3 бр. ЦПО (3 %) от проверените работят в съответствие с изискванията на законодателството, за тях не са установени нередовности и не са им изпратени препоръки за бъдещата дейност. Останалите центрове имат пропуски при осъществяване на своята дейност.

Намалява броят на ЦПО, които не подават в срок доклада, дължим към НАПОО съгласно действащата процедура за последващ контрол. Два ЦПО не са представили доклад за отстранени нередовности в рамките на посочения в констативния протокол срок, в резултат на което се пристъпи към процедура за прекратяване правата по издадената лицензия чрез временното и отнемане, съгласно чл. 49в, ал. 4 от ЗПОО. От тях, поради неизпълнени препоръки в рамките на тримесечния срок за прекратяване на правата по лицензията чрез временното ѝ отнемане, на 1 бр. ЦПО правата по лицензията са прекратени окончателно.

През 2020 г. експертите на НАПОО установиха, че най-често допусканите грешки, констатирани при проверки през 2019 г., вече не се допускат от центровете, което показва, че превантивната работа на служителите на Агенцията, включваща многобройни публикации и консултиране, дават необходимия ефект.

Често срещани през 2020 г. са следните грешки:

- Неправилно записване на гражданството на обученото лице (българско, вместо България);
- Непълно изписване на наименованието на центъра (със съкращения или абревиатура), както и изписване на наименование, различно от вписаното в лицензията;
- Положените печати върху издаваните документи не съответстват по форма и съдържание на изискванията на ЗПОО;
- Учебните предмети не са изписани по вид професионална подготовка - теоретично и практическо обучение;
- Неспазване съотношението между брой часове по теория и практика при професионално обучение по част от професията;
- Неспазване изискването на чл. 28 от ЗПОО за включване в общата професионална подготовка на компетентности в областта на предприемачеството;
- Учебните часове за разширена професионална подготовка не се

разграничават от учебните часове за задължителна професионална подготовка;

- Неправилно водене на регистрационните книги за издадените документи – неправилно номериране; използвани образци на книги, които не са предназначени за центровете за професионално обучение, регистрационните книги се водят само в електронен вид, не са прошнуровани и страниците не са номерирани, каквото е изискването за тяхното водене;
- Липса на медицински документ на обучено лице, съгласно чл.14, ал 3 на ЗПОО;
- Медицинският документ по чл.14, ал.3 на ЗПОО е издаден с дата, след датата на започване на обучението;
- Разминаване в номера на изпитния протокол с номера, вписан в Свидетелството за професионална квалификация;
- Нарушаване на чл. 20, ал.1 от ЗПОО;
- Липса на книга за вписване на протоколите от проведени заседания на учебно-методическия съвет на ЦПО;
- Неактуализиран Правилник за устройството и дейността на ЦПО.

След измененията в ЗПОО от 01.08.2016 г. всички ЦПО имат задължение да актуализират учебните планове и учебните програми, като рамковите програми, утвърдени през м. март 2017 г. конкретизираха вида на промените. При направените проверки се установи, че има ЦПО, които все още не са актуализирали учебните си планове и програми.

С изменение на чл. 13д в ЗПОО от 6 ноември 2018 г. се въведе изискване за актуализиране на учебните планове и програми най-малко веднъж на всеки 5 години, за което ще бъде подготвен нов модул в ИС за контрол на изпълнението на това задължение от страна на ЦПО.

Писменото уведомяване (с официално писмо) на проверените центрове за констатираните нередовности/нарушения по време на проверката дава положителни резултати при над 95% от проверените през 2020 г. ЦПО. Доказателство за това са получените писмени доклади с приложени доказателства от центровете за предприетите от тях действия за по-нататъшно недопускане на несъответствия и нарушения и за отстраняване на допуснатите нередовности.

От проучване, проведено в периода юни-юли в изпълнение на проект Качество и ефективност на НАПОО (финансиран от ОП РЧР) е констатирано съвпадение между намеренията на НАПОО и вижданията на представителите на ЦПО част от проверките, правени в рамките на последващия контрол, да бъдат изпълнявани с помощта на автоматични контроли в информационната система на НАПОО, което е планирано в техническото задание за надграждането ѝ.

4. Тематични проверки на ЦПО

а) по жалби и сигнали – по искане на разследващи органи във връзка с различни преписки на МВР и техни подразделения, свързани с

достоверността на издадените от ЦПО документи, по постъпили жалби от обучаеми лица и по сигнал на фонд „Земеделие“. По всички 11 постъпили жалби и сигнали са извършени проверки на ЦПО.

б) проверки на документацията на проведени в ЦПО процедури по валидиране – през 2020 г. 8 ЦПО са информирали НАПОО за провеждане на общо 20 процедури по валидиране на професионална квалификация.

В резултат на извършените проверки в периода януари – декември, 2020 г. са направени следните изводи:

1. Центровете се справят успешно с въведените нови модули в ИС, свързани със заявяването, получаването, издаването и отчитането на документи с фабрична номерация.
2. Проверката на издаваните от ЦПО свидетелства за професионална квалификация и свидетелства за валидиране на професионална квалификация преди публикуването им в публичния регистър създава предпоставка лицата да получават документи, отговарящи на всички изисквания на нормативната база.
3. След анализ на проверката на издаваните от ЦПО свидетелства, служителите на НАПОО насочват усилията си за консултиране и подготвяне на информационни материали за подпомагане на ЦПО с цел да се избягват констатираните грешки.
4. Проверките на издаваните свидетелства за професионална квалификация и свидетелства за валидиране на професионална квалификация през ИС на НАПОО доведоха до интензивен процес на актуализиране на учебните планове и учебните програми на ЦПО, както и на Правилниците за дейността и устройството на ЦПО.
5. Центровете, чиито свидетелства за професионална квалификация са обект на проверка от служителите в НАПОО, подобряват съществено организацията и удостоверяването на професионално обучение по част от професията.
6. Усилията на НАПОО при проверка на годишните отчети за дейността на ЦПО през ИС са насочени към по-детайлна проверка на издаваните документи от центрове, които са провеждали и удостоверявали само професионално обучение по част от професията.
7. С влизането в сила на Наредба № 2 за документите за професионално обучение на лица, навършили 16 години от 10.07.2018 г., центровете разполагат с нормативен документ, регламентиращ ясни правила относно документацията, която е необходимо да водят и изискванията към издаваните документи.
8. Периодичните съобщения на сайта на НАПОО и специализираните методически материали в подкрепа на ЦПО са ефективен начин за повишаване качеството на професионалното обучение и неговото удостоверяване.

В изпълнение на проекта „Качество и ефективност“ е разработен модел за мониторинг и контрол на качеството на професионалното обучение, предоставяно от центровете за професионално обучение, базиран на

общите принципи в Европейската рамка за осигуряване на качество в професионалното обучение (EQAVET),

Конкретните цели на модела се свързват с:

- Подобряване на ефективността на предоставяните услуги от ЦПО;
- Подобрена координация между институциите, осъществяващи контрол в ЦПО
- Създаване на система за събиране и анализ на данни за осъществяваните от ЦПО дейности
- Създаване на механизъм за използване на данните от мониторинг за вземане на управленски решения

Обсъждането на модела с МТСП и АЗ, като партньори в изпълнението на проекта и в прилагането на модела, както и внедряването му предстои.

Последващият контрол на НАПОО през 2021 г. ще продължи чрез:

1. Проверки през ИС на НАПОО на всички издавани от ЦПО документи за придобита професионална квалификация и документи за валидиране на професионална квалификация (вкл. и тези, които не подлежат на задължителна такава по силата на чл. 40б, ал. 2 от ЗПОО) за точно попълване на всички реквизити съгласно изискванията на Наредба № 8 от 11.08.2016 г. на министъра на образованието и науката за информацията и документите за системата на предучилищното и училищно образование и изискванията на Наредба № 2 от 10.07.2018 г. за документите за професионално обучение на лица, навършили 16 години.
 2. Проверки на ЦПО, които провеждат обучение по част от професия и не са издавали документи за проверка през ИС на НАПОО за включване в Регистъра по чл. 42, т. 11 от ЗПОО.
 3. Осъществяване на проверки на заявени от ЦПО процедури по валидиране.
 4. Проверки, свързани с работата на ЦПО с цел установяване качеството на предоставяните услуги.
 5. Проверки по постъпили жалби и сигнали на институции, граждани и други заинтересовани страни.
 6. Мониторинг на актуалността на информацията в ИС на НАПОО в профилите на ЦПО по отношение на: материално-техническа база, преподаватели с необходимата квалификация, актуализирани учебни планове и учебни програми с отразените изменения съгласно ДОС за придобиване на квалификация по професии, с рамковите програми и др.
- За изпълнение на плана за последващия контрол за 2021 ще бъдат привлечени още четирима експерти, работещи в НАПОО по извънщатно разписание по проект Качество и ефективност, финансиран по ОП Развитие на човешките ресурси.

ОБОБЩЕНИЕ:

1. Актуализираната процедура за „Последващ контрол на лицензираните ЦПО“ осигурява в по-голяма степен гъвкавост, обективност, изчерпателност и е гарант за качеството на осъществявания контрол върху дейността на ЦПО.
2. Въпреки въведеното извънредно положение в страната, с наличното финансиране, НАПОО успя да осъществи по-голямата част от планирания брой проверки на ЦПО в цялата страна, съгласно Плана за контролната дейност на НАПОО за 2020 г.
3. Методиката и индикаторите за събиране на годишна информация за дейността на ЦПО и ЦИПО са работещи и надеждни и дават възможност за проследяване на дейността на центровете и набиране на информация във връзка с предоставяните квалификационни услуги за лица над 16-годишна възраст в страната, търсенето на курсове по конкретни професии и специалности, начина на организиране и финансиране на професионалното обучение, търсенето на услуги по професионално ориентиране, мотивиране и др.
4. Функциониращият от 2018 г. модул в Информационната система за проверка на документите, улеснява дейността не само на ЦПО, но и на НАПОО като компетентна институция, която съгласно ЗПОО е органът, който поддържа регистъра на издадените документи за професионална квалификация.

3.4. МЕТОДИЧЕСКО ОСИГУРЯВАНЕ НА ДЕЙНОСТТА НА ЦПО И ЦИПО

И през 2020 г., въпреки пандемията, свързана с COVID-19, НАПОО продължи активно да оказва методическа и експертна помощ на лицензираните ЦПО.

Методическата подкрепа по отношение спазването на действащата нормативна уредба, включително и за издаване на документи за професионална квалификация, е важна предпоставка за повишаване на качеството на професионалното обучение, предоставяно от ЦПО. Въз основа на констатациите от последващия контрол на ЦПО на място и през ИС през годината са давани конкретни препоръки за подобрене. Препоръките в констативните протоколи от последващия контрол и докладите от ЦПО, съдържащи информация за изпълнението им, са доказателство за ползите от оказването на методическа подкрепа.

Ценна за центровете е експертната помощ, която длъжностните лица от НАПОО оказват при реализиране на дейността им, свързана с поддържане на актуална информация в ИС на НАПОО при изготвяне и подаване на годишната информация и годишния доклад за самооценка на качеството по чл. 22, ал. 8 от ЗПОО.

Друга група важни въпроси, които през годината бяха обект на експертно-методическата помощ от страна на НАПОО, е свързана с правилното оформяне и водене на учебната документация на обучаващата институция.

За улесняване на кандидатите за лицензиране, както и за кандидатите, които желаят изменение на лицензията си с допълване на нови професии и специалности, информацията в меню „За кандидатите за лицензиране“ на сайта на НАПОО периодично се допълва и актуализира. В тази рубрика са публикувани всички актуализирани документи, свързани с лицензионния режим, вкл. и „Процедура за лицензиране и изменение на лицензията с допълване на нови професии и специалности“.

През 2020 г. продължи практиката ЦПО да бъдат своевременно информирани за промени в нормативната база – в ЗПОО, в СППОО, в ДОС за придобиване на квалификация по професии, в наредби за документи за професионално обучение и в други документи, свързани с тяхната дейност. На сайта на НАПОО в меню „За лицензирани центрове“ се публикуват методически материали, подпомагащи дейността на центровете при прилагане на актуализираната нормативна уредба за системата на ПОО.

Индикаторите, по които ЦПО извършват самооценка на качеството на професионалното обучение за 2020 година, както и рамката на годишния доклад за самооценка, който се представя чрез ИС на НАПОО, са публикувани в рубриката „Методически материали за ЦПО“, в основно меню „За лицензирани ЦПО“ на интернет-страницата на НАПОО: <https://www.navet.government.bg/bg/metodicheski-materiali-za-tspo/>.

През 2020 г. е проведено онлайн анкетно проучване сред лицензираните институции относно актуалност и достъпност на публикуваната на Интернет страницата на НАПОО информация, свързана със СППОО, ДОС, материали за валидиране и др. Като цяло анкетираните лица показват удовлетворение от публикациите. Резултатите от анкетното проучване са обобщени и публикувани на сайта на НАПОО.

През 2020 г., главно поради големия брой постъпили въпроси от страна на ЦПО за работата им по време на извънредна епидемиологична обстановка, отново е актуализирана рубриката на сайта „Често задавани въпроси“, насочена както към кандидати за лицензиране, така и към лицензираните центрове. На сайта на Агенцията е публикуван Годишен календар на дейностите на ЦПО, подпомагащ центровете регулярно да изпълняват задълженията си при спазване на нормативната уредба.

През 2020 г. е проведена онлайн информационна среща с участието на представители от над 80 ЦПО. На информационната среща е предоставена полезна и актуална информация за констатираните при осъществяване на последващ контрол от страна на НАПОО пропуски във водената от центровете учебна документация, за настъпилите промени в ЗПОО, в други подзаконови нормативни документи и тяхното отражение в дейността на ЦПО, както и новостите при работа в ИС на НАПОО.

ОБОБЩЕНИЕ:

1. НАПОО осъществява методическа дейност за подпомагане на лицензираните ЦПО и ЦИПО в страната, като използва различни форми и канали – сайтът на Агенцията, срещи на място, консултации по телефон и електронна поща.

2. В резултат на проведените консултации и оказана методическа помощ на кандидатите за лицензиране през 2020 г., подготвените документи са пълни и качеството им е подобро.

3. На страницата на НАПОО в специализираната рубрика „За лицензирани центрове“ и в рубриката „Новини“ се публикуват актуални методически материали в подкрепа дейността на ЦПО и ЦИПО, резултати от последващия контрол, анализи за дейността на ЦПО и ЦИПО и самооценката на качеството, наредби на ДОС за придобиване на квалификация по професии, проекти на нормативни актове и др.

Раздел 4. ПРОУЧВАНЕ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ОПИТ И ДОБРИ ПРАКТИКИ В ОБЛАСТТА НА ПРОФЕСИОНАЛНОТО ОБРАЗОВАНИЕ И ОБУЧЕНИЕ И АДАПТИРАНЕ С ЦЕЛ ТРАНСФЕР НА НАЦИОНАЛНО НИВО

За постигане на Оперативна цел 4 от Плана на НАПОО за 2020 г. са включени поредица от дейности, свързани с:

- конференции, организирани от европейски институции и организации;
- изпълнение на Плана на Европейската мрежа за обмен на информация, опит и експертиза в областта на ПОО – проект ReferNet България;
- инициативи по прилагане на НКР и Секторни квалификационни рамки;
- подготовка за въвеждане на Система за трансфер на кредити в ПОО (ECVET);
- участие в международни проекти и в проекти, финансирани по оперативните програми.
- участието на НАПОО в европейски мрежи, работни срещи и семинари,

4.1. УЧАСТИЕ НА СЛУЖИТЕЛИ НА НАПОО В ЕВРОПЕЙСКИ МРЕЖИ И РАБОТНИ ГРУПИ КЪМ ЕВРОПЕЙСКАТА КОМИСИЯ

През 2020 г. служители на НАПОО продължават да участват като представители на България в работата на следните европейски мрежи и работни групи:

- Европейска мрежа за създаване и развитие на Европейската система за трансфер на кредити в ПОО;
- Европейска мрежа за осигуряване на качеството в ПОО;
- Европейската мрежа ReferNet;
- Работна група Европа 2020 за професионално образование и обучение 2018-2020 г.;
- Работна група Европа 2020 за обучение на възрастни 2018-2020 г.

Целта на мрежите и на работните групи е представяне на развитието на политиката за ПОО в страната, обмен на информация и опит, идентифициране и трансфер на успешни политики и практики. Всяка мрежа функционира като платформа за споделяне, дискутиране и адаптиране на добри практики в съответната тематична област.

Участието на експерти от НАПОО в тези мрежи обогатява практиката на институцията и допринася за подобряване на индивидуалното представяне и организационното изпълнение на ключовите функции на Агенцията, свързани със:

- разработване на проекти на ДОС за придобиване на квалификация по професии, съответстващи на принципите на ECVET в Препоръката от 2009 г. за създаване на „Европейска система за трансфер на кредити в ПОО“;
- методическо подпомагане на ЦПО, които предлагат обучения за придобиване на квалификация по професия или по част от професия чрез валидиране на знания, умения и компетентности, придобити чрез информално и неформално учене;
- осигуряване на качеството в професионалното образование и обучение в съответствие с Референтната рамка за качеството в ПОО;
- повишаване на прозрачността на процедурите по валидиране и др.

Конкретните ползи от участието на НАПОО в дейността на европейските мрежи и инициативи за отчетната година могат да се систематизират в следните направления:

- подпомагане на експертите по професионална квалификация с методически материали за подобряване на методологията за разработване/актуализиране на ДОС за придобиване на квалификация по професии във вид на „единици резултати от ученето“;
- подпомагане развитието на експертния потенциал на НАПОО с материали за обмен на добри практики, свързани с политиките в сферата на продължаващото обучение, ученето през целия живот, обучението на възрастни, признаване и валидиране на предходно учене;
- развитие на гъвкави пътеки за обучение в зависимост от нуждите на обучаваните и др.
- През 2020 г. НАПОО беше избрана за национална координационна точка във връзка с организирането на Петата Европейска седмица на професионалните умения, 2020 г. Европейската комисия включва 27 национални точки за контакт, чиято задача е да насърчават местните заинтересовани страни в ПОО да участват в дейности в цяла Европа по повод Седмичната на уменията. Чрез редица дейности, в качеството си на национална координационна точка, НАПОО допринесе за:
 - повишаване на обществената осведоменост относно ПОО;
 - насърчаване на привлекателността и високите постижения на ПОО;
 - мотивиране на заинтересованите страни да се включат в провеждане на събития за насърчаване на ПОО;
 - мотивиране на широката общественост да споделя своите успешни истории в сферата на ПОО;
 - насърчаване на широк кръг лица да участват с номинации за наградите за постижения в ПОО.

През 2020 г. материалите и събитията в рамките на Европейските мрежи и работни групи към Европейската комисия бяха в контекста на реакцията към пандемията от COVID-19 и възстановяването на устойчивостта на системите за ПОО. Всички изготвени материали са популяризирани чрез кратки статии на интернет страницата на НАПОО, включително с линкове към пълните публикации, както и чрез информация в социалните мрежи.

4.2. УЧАСТИЕ НА НАПОО В РАБОТНИ СРЕЩИ И СЕМИНАРИ, ОРГАНИЗИРАНИ ОТ ЕВРОПЕЙСКИ ИНСТИТУЦИИ И ОРГАНИЗАЦИИ

През отчетния период експерти от НАПОО участваха в следните работни семинари и международни срещи, организирани от европейски институции и организации:

- Участие в дейността на работна група „Обучение на възрастни“ към Европейската комисия:

- Участие в онлайн среща на работна група „Обучение на възрастни“ към Европейската комисия на 31.03 и 1.04.2020 г.;

- Участие в уебинар на тема „Centers of Vocational Excellence“ на 16 юни 2020 г.;

- Участие във виртуален семинар на тема „Основни умения на възрастните“ на 19 май 2020 г.;

- Участие в онлайн среща на работна група „Обучение на възрастни“ към Европейската комисия на 15 октомври 2020 г.

- Участие в тематични лекции в рамките на Европейската седмица на професионалните умения:

- European Alliance for Apprenticeships (EAfA) -10 ноември 2020 г.;

- VET research in Europe: topics, structures and cooperation -11 ноември 2020 г.;

- Validation of non-formal and informal learning -11 ноември 2020 г.;

- Which upskilling opportunities for whom? Identifying the strengths and blind spots of the different approaches 11 ноември 2020 г.;

- Higher up! -12 ноември VET Excellence for Green and Digital Transitions - Part 2 - Parallel sessions. Session 5: Future Skills Needs 2020 г.

- Участие в онлайн study visit за особеностите и институциите в чешката система за ПОО в рамките на проект на МОН „Техническа помощ за изпълнение на Националната квалификационна рамка (НКТР) на България в ПОО“ - 14 октомври 2020 г.

- Участие в събития в рамките на мрежата ReferNet:

- Участие в онлайн среща на мрежата ReferNet на 29 април 2020 г.;

- Участие в партньорска среща по ReferNet за предстоящите дейности, проведена на 20 май 2020 г.;

- Участие в 18-та пленарна среща на ReferNet – Европейската мрежа на Cedefop за експертиза в ПОО, проведена в периода 2-4 декември 2020 г.

- Участия в работни срещи по проект № 2018-1-SK01-KA202-046331 Проследяване на обучението и кариерния път на завършилите професионално образование и обучение, с цел подобряване качеството на професионалното образование и обучение (On Track):

- Участие в онлайн среща по проект OnTrack на 23 април 2020 г.;

- Участие в уебинар по проект On Track, организиран от IDEC Delta, Гърция, на 27 май 2020 г.;

- Участие в онлайн среща по проект OnTrack на 4 ноември 2020 г.

- Участие в работни срещи по проект № 597876-EPP-1-2018-1-EL-EPPKA3-VET-JQ - NewPost:

- Участие в онлайн среща по проект NewPost на 27 април 2020 г.;

- Участие в партньорска среща по проект NewPost на 22 май 2020 г.;

- Участие в скайп срещи за уточняване на напредъка по проекта – през юли, август, септември и октомври 2020 г.

- Участие в работна среща на тема „Реформиране на съществуващите и проектиране на нови мерки за активиране на неактивни лица и тяхното включване в пазара на труда в България“, организирана от OECD, съвместно с МТСП и АЗ (в рамките на „Искане за подкрепа от страна на АЗ по Програмата за подпомагане на структурните реформи за 2019 г.“), на 12 декември 2020 г.;
- Участие в международна конференция „Quality in VET in the post-COVID environment: the case of Bequal.app“ на 14 декември 2020 г.;
- Участие в уебинар, организиран от Европейската комисия, на тема: „A European approach to micro-credentials: the perspective of the private sector“, проведен на 16 декември 2020 г.;
- Участие в партньорска среща по проект S2SCENE – Strengthening Second Chance Networks in Europe, проведена на 21 декември 2020 г.

Участието на служители на НАПОО в посочените събития дава възможност за информиране за последните резултати от проучвания и тенденции в сферата на търсенето на умения, запознаване с нови иновативни методи на обучение и оценяване на резултатите от учене, споделяне на добри практики и успешни модели на сътрудничество между бизнеса и образователните и обучителни институции. Като положително въздействие може да се отбележи разширяване на професионалната мрежа от контакти на НАПОО и укрепването на институционалния имидж на Агенцията като успешен партньор в реализирането на проекти и като носител на висока професионална експертиза.

4.3. УЧАСТИЕ В ЕВРОПЕЙСКАТА МРЕЖА ЗА ОБМЕН НА ИНФОРМАЦИЯ, ОПИТ И ЕКСПЕРТИ „REFERNET“

НАПОО е представител на европейската мрежа за обмен на опит и експертиза в областта на професионалното образование и обучение ReferNet в България за периода 2020-2023 г.

ReferNet е общоевропейска мрежа, създадена през 2002 година към Европейския център за развитие на професионалното обучение – CEDEFOP. Основните дейности на мрежата ReferNet са предоставяне на информация за националните политики в сферата на ПОО, изследвания и анализи на текущото му състояние и представяне на предложения за развитие в контекста на общоевропейските насоки в тази област.

Ключовите продукти на дейността са доклади и анализи, които се предоставят на Европейската комисия, с цел формиране на политики, отговарящи на нуждите на страните – членки с оглед осъвременяване на системите за ПОО и въвеждане на общоевропейски измерения, насърчаващи образователната и трудовата мобилност на работната сила.

През 2020 г. НАПОО изпълни успешно заложените в годишния план дейности – изготвен е материал за статия по проект ReferNet за ПОО по време на COVID-19. Актуализиран е и е допълнен „Политически доклад за ПОО в България“, който е прикачен в платформата на ReferNet.

През 2020 г. НАПОО взе участие в онлайн среща на мрежата ReferNet на 29 април 2020 г., в партньорска среща по ReferNet за предстоящите дейности

на 20 май 2020 г. и в 18-та пленарна среща на ReferNet – Европейската мрежа на Cedefop за експертиза в ПОО, проведена в периода 2-4 декември 2020 г.

На 13 ноември 2020 г. беше проведена Национална конференция „Европейски измерения в професионалното образование и обучение“ по време на Европейската седмица на професионалните умения. Конференцията се организира благодарение на Европейската мрежа за обмен на опит в областта на професионалното образование и обучение ReferNet.

4.4. ПОВИШАВАНЕ НА ПРОЗРАЧНОСТТА И СЪПОСТАВИМОСТТА НА ПРОФЕСИОНАЛНИТЕ КВАЛИФИКАЦИИ И УЛЕСНЯВАНЕ НА МОБИЛНОСТТА НА ОБУЧАВАНИ И ЗАЕТИ ЛИЦА

Чрез изпълнение на основните функции на НАПОО - разработване и актуализиране на СППОО и на ДОС за придобиване на квалификация по професии - Агенцията осигурява възможност за повишаване на прозрачността и съпоставимостта на професионалните квалификации. Тези документи способстват за признаването на квалификациите и за улесняване на трудовата мобилност на български граждани в рамките на Европейския съюз. С участието си в различни инициативи НАПОО съдейства за популяризиране на ползите от внедряването на европейските инструменти в ПОО и тяхното прилагане в национален контекст. През 2020 г. въпросът за прозрачността и съпоставимостта на професионалните квалификации и улесняването на мобилността придоби ключово значение във връзка с усложнената ситуация по време на пандемията с COVID-19. Експертите на НАПОО имаха възможността да участват в редица онлайн събития, където водещи експерти в областта на ПОО предлагаха идеи и решения за адаптиране към новите условия. Бяха прегледани редица доклади, публикации и информационни материали на OECD, Cedefop, Европейската комисия, след което бяха резюмирани и качени на интернет страницата на НАПОО и в социалните мрежи.

През 2020 г. беше приета и новата Препоръка на Съвета от 24 ноември 2020 година относно професионалното образование и обучение за постигане на устойчива конкурентоспособност, социална справедливост и издръжливост. Тя цели:

- да се разгърне истинско европейско пространство за учене, в което границите не възпрепятстват висококачественото и приобщаващо образование и обучение
- да се премахнат пречките пред признаването на квалификациите за висше образование, за завършен гимназиален етап на средно образование и квалификациите от обучение в периодите на учене в чужбина
- да се работи за по-безпроблемно трансгранично валидиране на резултатите от обучение и учене през целия живот.

НАПОО ще съобрази насоките от Препоръката в бъдещата си дейност.

Обозначаването на нивото на квалификацията на професията на титулната страница на ДОС и на нивото по НКР/ЕКР във всяка една единица, включена в стандарта, са част от стъпките по посока повишаване на прозрачността и съпоставимостта на квалификациите. Това улеснява признаването на квалификации на чужди граждани, желаещи да практикуват професия в Република България, както и на български граждани, които търсят реализация на трудовия пазар в други държави в ЕС.

Важен елемент от методическите насоки за разработване на ДОС е постигането на синхрон на знанията, уменията и компетентностите в проектите с нивата на знания (теоретични и/или фактологически), умения (познавателни и практически) и компетентности (лични и професионални), съдържащи се в НКР. Този методологичен аспект е предпоставка за улесняване на сравнимостта на професиите за гражданите, които желаят признаване на квалификацията им в друга държава.

НАПОО оказва съдействие на Националния център за информация и документация чрез предоставяне на експертни становища по постъпили запитвания, свързани с признаване на професионална квалификация.

През 2020 г. екипът на НАПОО беше ангажиран с разработването на редица публикации за интернет страницата на НАПОО, както и в социалните мрежи, насочени към популяризиране на възможностите за валидиране на знания, умения и компетентности, придобити по неформален път.

4.5. Създаване на условия за въвеждане на система за трансфер на кредити в ПОО (ECVET)

През 2020 г. НАПОО, в сътрудничество с ЦРЧР и МОН, продължи активно да развива дейностите по подготовка за въвеждане на Система за трансфер на кредити в ПОО (ECVET) на национално ниво.

Основната част от дейностите на Агенцията по въвеждането на ECVET са свързани с разработване и актуализиране на ДОС за придобиване на квалификация по професии, съдържащи принципите на ECVET. Прилагането на единния подход при разработване на проектите на ДОС във вид на „единици резултати от учене“ за всяка конкретна професия от СППОО и извеждането на общи единици за всички професии са предпоставки за създаване на база за оформянето на принципи, които да залегнат при трансфера и натрупването на кредити в национален обхват.

Друг важен аспект от дейността на НАПОО е изпълнението на функциите ѝ на Национална координационна точка (НКТ) по въпросите на въвеждането на Европейската система за кредити в ПОО.

Като НКТ Агенцията има следните основни задачи:

- Сътрудничество с другите компетентни национални институции по провеждане на инициативи за разпространение и подкрепа на ECVET на национално и секторно ниво;
- Създаване на платформа за обмен на актуална информация и на опит между заинтересованите страни;

- Идентифициране и създаване на мрежа от ползватели на ECVET на секторно, национално и европейско ниво;
- Координиране и съгласуване на процеса на сътрудничество при прилагането на ECVET;
- Осигуряване на единни насоки за тестването и прилагането на ECVET – процедури и механизми за описание на квалификациите въз основа на „резултати от ученето“, групиране на резултатите от ученето в „единици резултати от ученето“, признаване, натрупване и трансфер на резултати от ученето и др.;
- Установяване на контакти и периодичен обмен на информация с други национални точки за координация, свързана с въвеждането на европейските инструменти и принципи в ПОО – EQF, EQAVET, НКР и др.

През 2020 г. екип на Агенцията участва съвместно с ЦРЧР в работни семинари за прилагането на ECVET:

- Практически уъркшоп за прилагане на ECVET за бенефициенти на Програма „Еразъм+“ на 17 юни 2020 г.
- Национална конференция „ECVET и останалите инструменти за прозрачност на образованието в страната“ на 12 ноември 2020 г.
- Информационен уебинар на тема „ECVET – дистанционно обучение по време на криза“ по дейност ECVET на Програма „Еразъм+“ на 13 май 2020 г.

Дейността на НАПОО като НКТ се популяризира чрез специализираната рубрика на интернет-страницата на Агенцията, която е посветена на европейските инструменти и политики и тяхното въздействие върху системата на ПОО. През 2020 г. са публикувани различни документи, информация за дейности и събития по проекти на европейско и национално ниво, свързани с ECVET, както и с другите европейски инструменти в ПОО.

Двамата национални ECVET експерти от НАПОО активно се включиха и при разработване на статии, новини и брошури, посветени на ползите от прилагането на ECVET.

Опитът в реструктурирането на ДОС в „единици резултати от ученето“ е предпоставка за улесняване на процедурите по валидиране на знания, умения и компетентности, придобити чрез неформално учене, както и за създаване на гъвкави пътеки за придобиване на квалификации, необходими за пазара на труда.

Натрупаният през последните години, вкл. и през 2020 г., ценен експертен опит от участието в разработването на ДОС ще бъде полезен при разработване на проект на „Наредба за условията и реда за присъждане, натрупване и трансфер на кредити в ПОО“, регламентирана в ЗПОО.

4.6. УЧАСТИЕ НА НАПОО КАТО ПАРТНЬОР В ПРОЕКТИ, ФИНАНСИРАНИ ПО ПРОГРАМИ НА ЕС

Дейността на НАПОО в международни проекти, финансирани по европейски програми, през 2020 г. е насочена към постигане на следните цели и резултати, свързани с модернизирание на системата на ПОО:

- Внедряване на общи европейски инструменти и принципи като ЕКР/НКР и ECVET, валидиране и признаване на неформално учене, прилагане на Референтната рамка за осигуряване на качеството в ПОО, Европас
- Усъвършенстване на дейността на НАПОО с цел предоставянето на по-качествени услуги по професионално обучение
- Идентифициране, адаптиране и популяризиране на инструменти, насочени към професионално ориентиране и кариерно развитие
- Усъвършенстване на методологията за описване на „единиците резултати от ученето“ при разработване на ДОС за придобиване на професионална квалификация
- Допълване на СППОО с нови професии/специалности и създаване на възможности за професионално образование и обучение по тях
- Популяризиране на ПОО на национално и международно ниво
- Подобряване квалификацията на преподавателите от системата на професионалното обучение
- Повишаване на компетентностите на заетите лица в определени професионални сектори

През 2020 г. задачите на НАПОО в рамките на всички проекти са изпълнявани при спазване на планираните срокове и графици, в съответствие с изискванията за качество на разработените материали и крайните продукти. Резултатите от проектите са популяризирани чрез различни информационни канали, както и на заседанията на ЕК и УС на НАПОО.

Постигнатите резултати по отделните проекти са както следва:

1. Проект „Качеството и ефективност“

Проектът на НАПОО „Качество и ефективност“, стартирал през 2020 г., се изпълнява в партньорство с Министерство на труда и социалната политика и Агенция по заетостта по договор BG05M9OP001-3.020-0001-C01 на Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ 2014-2020, процедура BG05M9OP001-3.020 „Подобряване качеството и ефективността на услугите за професионално обучение“. Срокът за изпълнение на дейностите е от 08.01.2020 – 31.12.2023 г.

Целта на проекта е модернизирание дейността на НАПОО с цел предоставянето на по-качествени услуги по професионално обучение, чрез изграждането на по-ефективна система за мониторинг и прилагането на законодателството в областта на професионалното образование и обучение. Специфичните цели на проекта са:

- Преодоляване на дисбаланса между професионалните умения на лицата, придобили квалификация и потребностите на бизнеса чрез разработване и прилагане на нов подход в процеса на мониторинг на усвоените компетенции на завършилите професионално обучение, както и гарантиране на качеството на предлаганото професионално обучение от обучителните институции на пазара на труда.
- Подобряване на механизма за комуникация между НАПОО, институциите,

предлагащи услуги по професионална квалификация и другите заинтересовани страни (работодатели, държавни институции, потребителите на услугата), включително чрез надграждане на информационната система на НАПОО.

Основните проектни дейности са:

Дейност 1. Анализ на дейностите за мониторинг и контрол на качеството на услугите за професионално обучение в центровете, включващ и възможности за аутсорсване на дейности.

Дейност 2. Актуализиране на съществуващи или разработване на нов/и модел/и за мониторинг и контрол на качеството на услугите, предоставяни от центровете за професионално обучение.

Дейност 3. Апробиране на модела за мониторинг и последващ контрол, включително чрез неговото осигуряване с човешки ресурси, подобряване на информационното осигуряване и техническа обезпеченост.

Дейност 4. Обучение на служителите от институциите на пазара на труда за придобиване на компетентности за работа в новата среда, вкл. и за извършване на мониторинга и последващия контрол.

Дейност 5. Информирание на потребителите и популяризиране на новия модел за качеството на услугите за професионално обучение.

Дейност 6. Оценка на приложения модел и нормативната му регламентация. Целеви групи по проекта са служители в институции, работещи в сферата на пазара на труда, както и служители в администрациите на Министерството на труда и социалната политика и второстепенните разпоредители с бюджетни кредити към министъра на труда и социалната политика.

Заинтересовани страни от изпълнението на проекта са граждани, кандидати за обучение, ЦПО, работодатели и работодателски организации, държавни институции.

Резултатите от изпълнението на проекта до момента включват:

1. Извършено е представително проучване сред основните целеви групи и заинтересовани страни: обучаващи се лица, ЦПО и ЦИПО, работодатели, работодателски организации, институции, имащи пряко отношение към професионалното обучение - НАПОО, АЗ, МТСП и МОН. Проучването е проведено в периода юни-юли 2020 г. и показва състоянието на професионалното обучение през мнението на различните целеви групи, нагласите към създаването на система за сравняване на качеството на професионалното обучение в ЦПО, оценка на функционалността на ИС на НАПОО.

2. Изготвен е от външен изпълнител „Анализ на дейностите за мониторинг и контрол на качеството на услугите за професионално обучение в ЦПО“.

3. Разработен е модел за мониторинг и контрол на качеството на професионалното обучение, предоставяно от ЦПО.

4. Разработен е модел за мониторинг на усвоените компетентности на завършилите професионално обучение, чрез външно независимо оценяване на резултатите, постигнати в процеса на обучението, както и процедура за

независимо външно оценяване на резултатите, постигнати в процеса на обучението, която ще бъде тествана в рамките на проекта.

5. Подготвени са предложения за Актуализиране на съществуващата Процедура за последващ контрол на ЦПО на НАПОО с цел осъществяване на контрол върху провеждащите се в момента на проверката обучения и държавни изпити и др.

6. Разработена е техническа спецификация за възлагане с обществена поръчка на надграждането на ИС на НАПОО, включително с нови модули, автоматични контроли и др.

7. По проекта са назначени и се обучават експерти, които ще подсилват капацитета на НАПОО в осъществяване на последващ контрол на професионалното обучение в ЦПО с цел гарантиране на качеството на предлаганите за гражданите услуги.

Очаква се планираните проектни дейности да окуражат, мотивират и улеснят повече граждани да направят информиран избор на обучение, както и да проявят възискателност относно предлаганото качество на обучение в ЦПО.

2. Проект „On Track: Проследяване на обучението и кариерния път на завършилите ПОО, с цел подобряване качеството на професионалното образование и обучение“, „Еразъм+“ КА2 „Сътрудничество за иновации и обмен на добри практики“, сектор „Стратегическо партньорство за професионално образование и обучение“

През 2020 г. приключи проектът с кратко име OnTrack, който представя цялостна концепция за проследяване на реализацията на завършилите ПОО лица. В проекта участваха партньори от Словакия, Гърция, Латвия, Австрия, Кипър, Испания и България.

В рамките на проекта беше разработен механизъм за проследяване реализацията на завършилите ПОО, който да се внедри в процесите за мониторинг на системата за ПОО. Механизмът изисква осъществяване на обратна връзка и поддържане на контакти със завършилите ПОО лица.

Екипът на НАПОО изготви проучване на национално ниво на системите и мерките за проследяване, в което се включи и извадка от ЦПО и професионални колежи в България.

Разработен е конкретен инструментариум за проследяване, проведено е пилотното му тестване в края на 2020 г. и са създадени Техническо ръководство и Наръчник за доставчиците на ПОО „Създаване на система за проследяване на завършилите ПОО“. В началото на м. декември 2020 г. беше проведена и национална конференция за популяризиране на създадените проектни резултати. Всички материали по проекта са достъпни на страницата на НАПОО на български език.

3. Проект „Present Stakeholders for Future Wellness Tourism Skills' Development (WellTo) project“, „Еразъм+“ КА3 „Подкрепа за реформиране на политиките“ - Съвместни квалификации в ПОО.

Проект WellTo, финансиран по програма Еразъм+, е насочен към разработване на принципно нова квалификация – Администратор на Уелнес център. Акцент в проекта е разработване на програма, която да се прилага с обучение чрез работа и създаването на условия за официално признаване на съвместната квалификация в страните партньори по проекта. В проекта участват 14 партньорски организации от 5 държави – Словакия, Словения, Латвия, Германия и България. Една от организациите е Федерален институт за професионално образование и обучение, BIBB, Германия, чиято задача да отговаря за осигуряване на качеството в проекта до момента се изпълнява стриктно.

През отчетния период е извършено задълбочено проучване на възможностите, примерите и нормативната регулация в сферата на дуалното обучение. Разписан е и квалификационен профил, който прекроява нуждите на бизнеса в резултати от учене и впоследствие в учебна документация. В рамките на проекта е разработена акредитационна стратегия за официално признаване на квалификацията. Заради кризата с пандемията от COVID-19 срокът за изпълнение на проекта е удължен до м. март 2021 г.

4. Проект: „Development of managerial and entrepreneurial skills of young eco-farmers via joint VET curricula, enhanced qualification profile, assessment standard and sustainable cooperation synergies „ECOFAR“, „Еразъм+“ КАЗ „Подкрепа за реформиране на политиките“ – Съвместни квалификации в ПОО.

Проект Ecofar, финансиран по програма Еразъм+, е насочен към разработване на учебни програми с акцент върху предприемаческите умения на завършилите професионално образование и обучение. Партньори по проекта са организации от Словения, Турция, Гърция и България.

В рамките на проекта е предложена работна група за разработване на проекта на ДОС „Ветеринарен техник“. Проектът на ДОС „Ветеринарен техник“ е разработен в новата структура с ЕРУ, приет от Експертна комисия и от Управителния съвет на НАПОО.

По проекта е създадена учебна програма в електронни учебни модули, стандарт за оценка (механизъм) за валидиране и признаване на придобитите знания, умения и компетентности и синергичен консорциум въз основа на създаване на бизнес мост между доставчиците на ПОО (училища / колежи) и малките и средни фирми в сектора.

ОБОБЩЕНИЕ:

1. НАПОО продължи да се утвърждава като авторитетен партньор по проекти по програма Еразъм+, свързани с развитието на ПОО, предпочитан от широк кръг институции в страната и други страни-членки на Европейския съюз.

2. През 2020 г. стартира нов четиригодишен проект - „Качеството и ефективност“, който е ключов за дейността на Агенцията и е фокусиран около дейности, обезпечаващи качеството на предлаганото професионално обучение.

3. Чрез СППОО и ДОС за придобиване на квалификация по професии, Регистъра на документите за професионална квалификация, публикувани на интернет-страницата на НАПОО, Агенцията съдейства за постигане на по-голяма прозрачност, разбираемост и съпоставимост на съществуващите в Република България квалификации от ниво 1 до ниво 5 по НКР с тези в другите държави членки на ЕС. По този начин се осигурява по-добра информираност на гражданите, търсещи работа, на заинтересованите страни - органи по признаване на квалификации, институции в системата на професионалното образование и обучение, работодатели, социални партньори, публичен и частен сектор.

4. Възможността служители от НАПОО да представят страната в европейски мрежи и работни групи, в международни форуми и да участват в различни проекти, финансирани със средства от европейски програми, увеличава експертизата на институцията относно развитието на националната система на ПОО в съответствие с европейските приоритети.

5. Проектите са насочени към проучване на добри практики и разработване на иновативни продукти като нови квалификации, учебни програми, материали за кариерно ориентиране, подпомагащи решаване на проблеми с приоритетно значение в областта на ПОО в национален и европейски контекст – придобиване на нови умения, дуално обучение, проследяване на реализацията на завършилите лица, осигуряване на качеството на професионалното обучение и др.

6. Обхватът на тематиката и постигнатите резултати по проектите са доказателство за развитието на експертния капацитет и за нарастване престижа на Агенцията на национално и международно ниво.

7. Участието на служителите в проектите допринася за надграждането на професионалната им компетентност и е важен фактор за повишаване на мотивацията им.

РАЗДЕЛ 5: ПОВИШАВАНЕ НА ПРОЗРАЧНОСТТА И ПУБЛИЧНОСТТА НА УСЛУГИТЕ ПО ПРОФЕСИОНАЛНО ОБУЧЕНИЕ НА ВЪЗРАСТНИ И ПРОФЕСИОНАЛНО ОРИЕНТИРАНЕ

За реализирането на Оперативна цел 5 в Плана на НАПОО са включени следните дейности:

5.1. УСЪВЪРШЕНСТВАНЕ НА РАБОТАТА С ИС НА НАПОО

Информационна система на НАПОО е основен инструмент, предназначен за:

- кандидатите за лицензиране за изготвяне на необходимите за лицензионната процедура документи и за проследяване на самата процедура;

- администриране на лицензионния процес от експертите на НАПОО;
- оценка на документацията на кандидатите за лицензиране от външните експерти;
- поддържане на пълна информация за проведените обучения, обучените лица и издадените документи от лицензираните ЦПО;
- експертите на НАПОО за осъществяването на последващ контрол на дейността на лицензираните институции;
- експертите на НАПОО, които проверяват свидетелствата за професионална квалификация и свидетелствата за валидиране на професионална квалификация, издадени от ЦПО преди публикуването им в Регистъра на издадените документи.

Данни от ИС на НАПОО се ползват за актуално поддържане на публичните регистри на интернет страницата на НАПОО и за предоставяне на различни видове справки - за брой подадени, отказани, върнати или вписани в Регистъра по чл. 42, т.11 от ЗПОО Свидетелства. Могат да се направят и справки по години за броя проведени обучения по професии с придобиване на степен на професионална квалификация или по част от професия.

НАПОО получи високо отличие от организирания конкурс от Института по публична администрация (ИПА) - първа награда в категория „Технологични решения“ за внедряването на модула в ИС за проверка на свидетелствата за професионална квалификация и свидетелствата за валидиране на професионална квалификация, издадени от ЦПО.

Регистърът по чл. 42, т. 10 от ЗПОО (регистър на лицензираните ЦПО), поддържан от Агенцията в частта документи, изисквани за входящо образователно равнище по чл. 14, ал. 4 от същият закон, е свързан с регистъра на МОН за издадените след 2007 г. документи за образование.

Информационната система на НАПОО дава възможност да се осъществява мониторинг на дейността на лицензираните центрове от експертите на НАПОО и е средство за задълбочена предварителна подготовка преди посещение на място в ЦПО при осъществяване на последващ контрол.

Оптимизиран е последващият контрол по отношение дейността на ЦПО и ЦИПО, отнасящ се до спазване на сроковете, предвидени в чл. 49 г, ал. 6 т. 1 и т. 2 на ЗПОО.

Информацията за дейността на лицензираните ЦПО и ЦИПО, поддържана в публичната част от профила им в информационната система, както и в Интернет сайта на НАПОО, осигурява прозрачност на дейността на Агенцията и на центрове, дава възможност на институциите, бизнеса и гражданите да се информират за предоставяните услуги. Потребителите могат да получат директно информация за предстоящите курсове и да се включат в тези, които отговарят на изискванията и потребностите им.

Информационната система дава възможност за миграция на данни към информационната система на Агенция по заетостта, с което се облекчава работата на ЦПО, работещи като доставчици на обучение, финансирано със средства от Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“ и НПДЗ. Това улеснява работата на служителите на ЦПО при предоставяне на информация към НАПОО и към АЗ (информацията се въвежда еднократно, но се вижда и от двете институции).

През 2020 г. продължава договора с дейтацентър, в който се съхранява сървър с архив на данните от ИС на НАПОО. Целта е да се осигури архив на данни в случай на срив на информационната система и по този начин да бъде възстановена базата данни.

Периодично Агенцията организира обучения на представители на ново лицензираните ЦПО за работа с ИС. Те се организират чрез информационни срещи или дистанционни обучения, както и се предоставят индивидуални консултации на място в НАПОО и по телефона.

Стартиралият през 2020 г. проект „Качество и ефективност“ предвижда надграждане на Информационната система на НАПОО, като в промените са включени:

- изграждане на нов потребителски интерфейс за ИС на НАПОО, запазване на съществуващите функционалности на ИС на НАПОО и мигриране на наличните данни;
- разработване на нови функции за извършване на контрол, за облекчена форма за комуникация между ЦПО от една страна и НАПОО, АЗ и МТСП от друга, за измерване и представяне по достъпен начин на степента на удовлетвореност на обучените лица и техните работодатели, за изготвяне на доклада за самооценяване на качеството на предлаганото обучение от ЦПО, с възможност за сравняване и класиране на ЦПО по определени критерии на базата на показани резултати и др.;
- изграждане на интерфейс и селектиране на подходяща информация, предназначена за подпомагане на кандидатите за обучение при избора на квалификационен курс – ще може да се селектира център, показал добри резултати (оценени по конкретни критерии) , да се получи информация за организацията на учебния процес, за издаваните документи, съдържанието на обучение (съгласно ДОС по избрани професии), както и за компетенциите, които ще бъдат усвоени в конкретен квалификационен курс в ЦПО и др.

Данни за работата на ИС на НАПОО

Към 31.12.2020 г. в ИС на НАПОО работят 1235 оператори на данни (потребители с право да въвеждат и/или променят данни в системата), от тях:

- 24 администратора от НАПОО;
- 199 външни експерти;
- 972 администратора от ЦПО;
- 40 администратора от ЦИПО.

Данните за работата в ИС за периода 2012–2020 г. са представени в следната таблица:

Данните за работата в ИС за периода 2012–2020 г.

49

Служители	Време за работа със системата от въвеждането ѝ в експлоатация -	За 2012 г.	За 2013 г.	За 2014 г.	За 2015 г.	За 2016 г.	За 2017 г.	За 2018 г.	За 2019 г.	За 2020 г.
Администратори (НАПОО)	8125 часа 40277сесии	416 часа 2799 сесии	495 часа 3055 сесии	935 часа 4948 сесии	871 часа 4802 сесии	722 часа 4558 сесии	1069 часа 5362 сесии	1628 часа 6823 сесии	1242 часа 4837 сесии	747 часа 3093 сесии
Експерти (НАПОО)	4441 часа 22782 сесии	5 часа 36 сесии	53 часа 327 сесии	61 часа 364сесии	114 часа 749 сесии	120 часа 1281 сесии	205 часа 1721 сесии	1205часа 6188 сесии	1152часа 5008 сесии	1525 часа 7108сесии
Експертни комисии	23 часа 153 сесии	-	-	-	-	-	-	-	14 сесии	23 часа 139 сесии
Администратори (ЦПО)	12596 часа 63212 сесии	422 часа 2835 сесии	549 часа 3382 сесии	996 часа 5312 сесии	987 часа 5551сесии	842 часа 5839 сесии	1275 часа 7083 сесии	2834 часа 13011сесии	2396 часа 9859 сесии	2295часа 10340 сесии
Експерти (ЦПО)	173594 часа 591279 сесии	11968 часа 28843 сесии	15708 часа 39097 сесии	12952 часа 33389 сесии	16784 часа 46716 сесии	16492 часа 60018 сесии	17575 часа 71540 сесии	31510 часа 114478 сесии	29464 часа 112585сесии	21141час а 84613 сесии
Общо:	198779 часа	12811 часа	16805 часа	14944 часа	18757 часа	18176 часа	20124 часа	37177час а	34254 часа	25731ча са

	717703 сесии	34513 сесии	45861 сесии	44013 сесии	57818 сесии	71696 сесии	85706 сесии	140500 сесии	132303 сесии	105293 сесии
--	-------------------------------	------------------------------	------------------------------	------------------------------	------------------------------	------------------------------	------------------------------	-------------------------------	-------------------------------	-------------------------------

От данните може да се направи изводът, че ИС работи и обслужва ЦПО, гражданите, бизнеса и др. заинтересовани страни. Средната продължителност на сесиите е **16,617 минути, а средният брой сесии на ден е 1966,309 (при база 365 дни).**

Посочените данни показват, че ИС работи успешно. Голямата база от информация и данни осигурява възможност за анализи на системата на професионалното обучение на лица, навършили 16 години, не само от НАПОО, но и от други институции и организации – АЗ, МТСП, МОН и социалните партньори.

С цел облекчаване работата и информираността на външните експерти по процедурите за лицензиране и на членовете на Експертните комисии, през 2019 г. и 2020 г. се даде възможност чрез ИС за достъп до документите на кандидатите за лицензиране/ изменение на лицензията. Всеки един външен експерт и член на ЕК разполага с потребителско име и парола за вход в ИС. Както и до сега, чрез ИС към НАПОО ЦПО подават годишна информация за своята дейност през предходната година и годишен доклад за самооценка на качеството, заявки за задължителните документи, отчети и протоколи за унищожаване на документи с фабрична номерация, за проверка и вписване на издадените свидетелства за професионална квалификация и свидетелства за валидиране на професионална квалификация в регистъра по чл. 42, т. 11 от ЗПОО.

5.2 Поддържане на интернет страница на НАПОО с подобрени параметри за предоставяне на информация на гражданите и бизнеса

Страницата на НАПОО www.navet.government.bg съдържа задължителната за всяка администрация информация съгласно чл 15, ал. 1 от Закона за достъп до обществена информация:

№	Категория информация	Линк на интернет сайта на НАПОО
1.	Описание на правомощията, функциите и отговорностите на председателя на НАПОО	http://www.navet.government.bg/bg/nac-halo/struktura-na-napoo/predsdatel/
2.	Данни за НАПОО	http://www.navet.government.bg/bg/nac-halo/za-napoo/funktsii-na-napoo/ http://www.navet.government.bg/bg/nac-halo/struktura-na-napoo/upraviten-savet/ http://www.navet.government.bg/bg/nac-halo/struktura-na-napoo/ekspertni-komisii/ http://www.navet.government.bg/bg/nac-halo/struktura-na-napoo/spetsializirana-administratsiya/
3.	Списък на издадените актове в изпълнение на неговите правомощия и текстовете на	http://www.navet.government.bg/bg/nac-halo/struktura-na-napoo/predsdatel/ Съгласно чл. 48, ал.3 на ЗПОО

	издадените от органа нормативни и общи административни актове	председателят издава заповеди.
4.	Описание на информационните масиви и ресурси, използвани от НАПОО	http://www.navet.government.bg/bg/media/Pravila_publichni_registri_NAPOO_2016.pdf
5.	Наименованието, адреса, адреса на електронната поща, телефона и работното време на звеното в съответната администрация, което отговаря за приемането на заявленията за предоставяне на достъп до информация	http://www.navet.government.bg/bg/nac_halo/dostap-do-obshtestvena-informatsiya/
6.	Правилник за дейността на НАПОО, както и вътрешни правила, свързани с предоставянето на административни услуги на гражданите	http://www.navet.government.bg/bg/media/PD_NAPOO_12_07_13.pdf http://www.navet.government.bg/bg/media/Pravila_publichni_registri_NAPOO_2016.pdf
7.	Стратегии, планове, програми и отчети за дейността	http://www.navet.government.bg/bg/dokumenti/dokumenti-na-napoo/
8.	Информация за бюджета и финансовите отчети на администрацията, която се публикува съгласно Закона за публичните финанси	http://www.navet.government.bg/bg/nac_halo/dostap-do-obshtestvena-informatsiya/
9.	Информация за провеждани обществени поръчки, определена за публикуване в профила на купувача съгласно Закона за обществените поръчки	http://www.navet.government.bg/bg/profile-na-kupuvacha/
10.	Проекти на нормативни актове заедно с мотивите, съответно - доклада и резултатите от общественото обсъждане на проекта	
11.	Уведомления за откриване на производството по издаване на	http://www.navet.government.bg/bg/saobshtavane-na-administrativni-aktov/

	общ административен акт по чл. 66 от административно процесуалния кодекс, включително основните съображения за издаването на акта и формите и сроковете на участие на заинтересованите лица в производството	
12.	Информация за упражняването на правото на достъп до обществена информация, реда и условията за повторно използване на информация, таксите по чл. 41ж и форматите, в които се поддържа информацията	http://www.navet.government.bg/bg/media/Vatreshni-Pravila_obsht-informacia-667-20-08-2014.pdf
13.	Обявления за конкурси за държавни служители	http://www.navet.government.bg/bg/arhiv-konkursi/
14.	Подлежащата на публикуване информация по Закона за предотвратяване и установяване на конфликт на интереси	http://www.navet.government.bg/bg/media/NAPOO-Registar -Konflikt-na-interesi.pdf
15.	Информацията по чл. 14, ал. 2, т. 1 – 4 от ЗДОИ	http://www.navet.government.bg/bg/novini/
	1. Може да предотврати заплахата за живота, здравето и безопасността на гражданите или на тяхното имущество	http://www.navet.government.bg/bg/novini/
	2. Опровергава разпространена недостоверна информация, засягаща значими обществени интереси	http://www.navet.government.bg/bg/novini/
	3. Представява или би представлявала обществен интерес	http://www.navet.government.bg/bg/novini/
	4. Следва да бъде изготвена или предоставена по силата на закон	http://www.navet.government.bg/bg/novini/
16.	Информация, предоставена повече от три пъти по реда на	

	глава трета	
17.	Друга информация, определена със закон – публичните регистри по ЗПОО на кандидатите за лицензиране, на лицензираните ЦПО и ЦИПО, на ЦПО с активна лицензия, на временно отнети лицензии и на лицензии с прекратени права, на документите за професионална квалификация, издавани от ЦПО	https://www.navet.government.bg/bg/podali-dokumenti-za-litsenzirane-na-tse/ http://www.navet.government.bg/bg/register-na-tsentrovete-za-profesiona/ http://www.navet.government.bg/bg/register-na-tsentrovete-za-informatsiya/ http://www.navet.government.bg/bg/register-na-izdadenite-dokumenti/ По ЗПОО

През 2020 г. всички рубрики в Интернет страницата на НАПОО са актуализирани. Публикувани са новини за предстоящи събития, информация за нови нормативни документи, както и настъпили промени в нормативна база, публикуваните в Държавен вестник Държавни образователни стандарти, полезна информация за ЦПО, ЦИПО, професионалните гимназии, РУО, НАЦИД, АЗ, за гражданите и за бизнеса.

Публикува се СППОО с всички нови заповеди за изменение и допълнение, издадени през годината, както и тези в архив, критериите и процедурите за лицензиране и документите за прекратяване правата по издадена лицензия, анализ на контролната дейност на НАПОО, план за контролната дейност на Агенцията, както и много друга полезна информация за организиране на професионално обучение от ЦПО, на процедури по валидиране, както и на услугите по ориентиране в ЦИПО. Специален акцент се поставя на инструкции и указания, разработени при констатиране на често срещани пропуски в работата на ЦПО или при наличие на повтарящи се запитвания от граждани.

Публикувани са подадените от експертите в Агенцията декларации по чл. 35, ал. 1, т. 2 от ЗПКОНПИ – интереси на лицата, посочили, че нямат нищо за деклариране и Регистър на декларациите по чл. 12 от Закона за предотвратяване и установяване на конфликт на интереси.

На интернет страницата са публикувани и указания как се поддържат и могат да се използват публичните регистри.

На страницата на НАПОО се поддържа рубрика „Съобщаване на административни актове“. В нея се отразяват заповеди и уведомителни писма, касаещи лицензираните ЦПО и ЦИПО.

Публикувани са данни за контакт с всеки от служителите на НАПОО, както и списък с членовете на Управителния съвет и на Експертните комисии.

Поддържа се рубрика с актуална информация за проектите, които НАПОО реализира като партньор, както и рубрика, свързана с дейността на НАПОО като Национална контактна точка по прилагане на Препоръката за ECVET.

Към интернет страницата се поддържа рубрика, достъпна само за членовете на УС на НАПОО, където се публикуват информация и материали за предстоящи заседания на УС.

Всички заседания на УС на НАПОО и на експертните комисии се използват за дискусии и за популяризиране на полезна информация – не само за самите членове на ЕК и УС, но и за институциите, които те представляват.

Страницата на Агенцията в интернет има много добра посещаемост, както от ЦПО, така и от граждани и други заинтересовани лица. Това може да се види от таблицата, която дава информация за брой сесии, потребители и показвания.

Сравнителна таблица за броя потребители и показвания на електронната страница на НАПОО

Период	Потребители	Показвания на страницата
04.01.2020 г. – 03.01.2021 г.	183585	899657
05.01.2019 г. – 03.01.2020 г.	38977	184038
30.12.2017 г. – 04.01.2019 г.	83260	1547262
01.01.2017 г. – 29.12.2017 г.	74360	720 368
25.01.2016 – 31.12.2016 г.	61888	544 510
01.07.2015 – 24.01.2016 г.	30 043	358 719
01.01.2015 – 30.06.2015 г.	8 346	63816

От статистиката за посещаване на електронната страница на НАПОО е видно, че посещаемостта се увеличава. В условията на криза, породена от COVID-19, интернет страницата е един от основните източници за информиране на гражданите и бизнеса. НАПОО се стреми съдържанието на портала да е качествено, написано на разбираем език и своевременно актуализирано.

5.3 РАЗШИРЯВАНЕ НА ИНФОРМАЦИОННАТА ДЕЙНОСТ НА АГЕНЦИЯТА

НАПОО непрекъснато се стреми към използването на различни средства, с които да разпространява информация за гражданите и партньорите на

Агенцията. Публикуват се статии и новини във вестник „Аз-Буки“ и списание „Професионално образование“.

Като партньор в европейската мрежа за професионално обучение ReferNet, НАПОО поддържа страница в Интернет с електронен адрес: www.refernet.bg. На този адрес е възможно партньори на НАПОО, центрове за професионално обучение и професионални гимназии да публикуват информация за добри практики, промени в нормативни документи и др. В дейността на мрежата ReferNet влиза и организиране на Национална конференция „Европейски измерения в професионалното образование и обучение“, която през 2020 г. се проведе в Европейската седмица на професионалните умения.

В социалните мрежи е създаден профил на НАПОО, който непрекъснато се обновява с актуална и полезна информация.

Интернет страницата и профилът на НАПОО във фейсбук са информационни средства, които представят актуална информация на граждани и институции.

В ИС на НАПОО центрoвете поддържат актуална информация в своите профили.

През ноември 2020 г., с участието на г-жа Емилияна Димитрова, председател на НАПОО и

г-жа Зорница Русинова, заместник - министър на труда и социалната политика, се проведе встъпителна пресконференция по проект „Качество и ефективност“.

Епидемията от COVID-19 наложи използването платформи за организиране на онлайн срещи с ЦПО, институции и партньори на НАПОО.

Агенцията ще продължава да търси и други форми за информиране, с които да улеснява използването на предлаганите услуги за нуждите на гражданите и бизнеса.

ОБОБЩЕНИЕ:

1. ЦПО и ЦИПО поддържат актуална информация и използват активно профилите си в ИС.
2. ИС е основен инструмент за администриране от НАПОО както на дейностите по лицензиране, така и на тези за последващ контрол.
3. Стартираният през 2020 г. нов проект на НАПОО „Качество и ефективност“ ще спомогне за модернизиране на ИС на НАПОО и разширяване на нейните функционалности.
4. През 2020 г. НАПОО продължи да предоставя актуална и полезна информация на интернет страницата си не само за ЦПО и ЦИПО, но и за други обучаващи организации и за гражданите и бизнеса.
5. НАПОО продължава да търси други форми за информиране с цел улесняване ползването на предлаганите от Агенцията услуги и

удовлетворяване изискванията на гражданите и бизнеса - например чрез видео презентации за СППОО, ДОС, валидиране и др.

РАЗДЕЛ 6: РАЗВИТИЕ И ПОДОБРЯВАНЕ КАЧЕСТВОТО НА АДМИНИСТРАТИВНОТО ОБСЛУЖВАНЕ, ДЕЛОВОДНАТА И АРХИВНАТА ДЕЙНОСТ, ПРИЛАГАНЕ НА АНТИКОРУПЦИОННИ МЕРКИ И ПРЕДОТВРЯВАНЕ КОНФЛИКТ НА ИНТЕРЕСИ

6.1. КОНТРОЛ ПО КОМПОНЕНТИТЕ НА ФИНАНСОВОТО УПРАВЛЕНИЕ И КОНТРОЛ

Финансовото управление и контрол е цялостен процес, интегриран в дейността на агенцията, който се осъществява от ръководството и служителите. Системите за финансово управление и контрол в Агенцията са разработени, за да се осигури законосъобразно управление на финансовите й ресурси, опазване на активите и информацията на Агенцията, недопускане на финансови нарушения и грешки във функционирането на администрацията, достоверност на счетоводната информация, осигуряване на своевременна и надежна информация, с цел вземане на правилни решения при управление на финансите и осигуряване на прозрачност и възможност за проследяване на решенията и действията, свързани с изразходване на бюджетните средства.

Системите за финансово управление и контрол включват задължителни контролни дейности, регламентирани чрез вътрешни правила и процедури, като разделяне на отговорностите, система за двоен подпис, предварителен контрол за законосъобразност, процедури за пълно, вярно, точно и своевременно осчетоводяване на всички операции, правила за управление на човешките ресурси и др.

Вътрешните правила на Агенцията са обект на текущ мониторинг и при констатиране на промени в нормативната база се актуализират. Те се променят и при констатиране на затруднения или пречки в нормалното функциониране на НАПОО.

През 2020 г., след преглед и анализ на нормативната база и във връзка с обявеното извънредно положение на 13.03.2020 и последвалата го извънредна епидемична обстановка в страната заради пандемията от COVID-19, са създадени, актуализирани и утвърдени следните Вътрешни правила и процедури:

- Инstrukция за предотвратяване разпространението на COVID-19 на работното място във връзка с превенция на служителите от COVID-19
- Инstrukция за действие в случай на коронавирусна инфекция COVID – 19 на работното място и за осигуряване на непрекъснатост на дейността в условията на заразен служител и при карантина

- Заповед за промяна на Вътрешните правила за разработване на ДОС
- Счетоводна политика на НАПОО за 2020 г.
- Стратегия за управление на риска в НАПОО (2020-2022)
- Актуализирана Процедура за последващ контрол на ЦПО
- Изменение на заявление и процедура за лицензиране на ЦПО и ЦИПО
- Изменение на приложения към Номенклатурата на делата със срокове на съхранение в НАПОО, свързани със съдържанието на досиетата на ЦПО и ЦИПО
- Актуализиран Кодекс на поведение на служителите в НАПОО
- Правила за заседанията на Експертните комисии при условия на обявено извънредно положение и при условия на извънредна епидемична обстановка в Република България
- Вътрешни правила за организацията и контрола на административното обслужване
- Вътрешни правила за документооборота на счетоводните документи на НАПОО
- Вътрешни правила за заплатите на служителите в НАПОО във връзка със започване на проект Качество и ефективност
- Вътрешни правила за подбор на експерти за участие в екипи за организация и управление на проекти по Оперативните програми с конкретен бенефициент НАПОО
- Актуализирани са Правилата за реда и условията за прекратяване правата по лицензия на ЦПО и ЦИПО

Своевременно се осъществява контрол по изпълнение на Плана за дейността на Агенцията и заповедите на Председателя, както и текущи контролни проверки на изпълнението на поставените за изпълнение задачи.

За успешната работа на служителите материалната база се поддържа в добро състояние. Във връзка с обявената епидемична обстановка в страната е сключен договор и за допълнително, ежедневно дезинфекциране на открити повърхности, както и договор за ежеседмична дезинфекция на помещенията, с което се цели да се запази живота и здравето на служителите. Информационните ресурси и офис техниката се поддържат периодично, вкл. като се диагностицират от външен изпълнител.

Попълнен е въпросникът за оценка на СФУК, като получената обща оценка е най-високата, а именно „много добра“.

6.2. ФИНАНСОВА ДЕЙНОСТ

Дейността на НАПОО и през 2020 г. се финансира със средства от държавния бюджет и от приходи от лицензионните такси.

Приходите от лицензиране на ЦПО се изразходват за осъществяване на оценката в рамките на лицензионната процедура, организиране на последващ контрол, поддържане и разширяване на информационната система, част от заплатите на служители, ангажирани с лицензиране и др. През 2020 г. бюджетът на НАПОО е 629 559 лв. по отчет към 31.12.2020 г. при утвърден бюджет от 643 700 лв., с финансова корекция от 3 770 лв. на основание Решение на Народното събрание от 6-ти април 2020 г. относно удържки от начислените възнаграждения от 1-ви април 2020 г. до отмяна на извънредното положение.

Приходите от такси по процедури за лицензиране през годината са в размер на 118 350 лева.

Малкият размер на собствените приходи затруднява много НАПОО в поддържането на ИС и в изпълнението на задълженията по последващ контрол и налага намаляване на разходите за тази дейност.

Средствата от държавния бюджет се изразходват изключително пестеливо за обезпечаване на останалите функции на НАПОО – разработване и актуализиране на ДОС, поддържане на СППОО, участие в работни групи към ЕК и др.

През 2020 г. са извършени разходи с бюджетни средства за следното:

- Възнаграждения на персонала, нает по трудови и служебни правоотношения – 296 231 лв.;
- Възнаграждения по извън трудови правоотношения – 96 711 лв., включващи възнаграждения на членовете на УС, възнаграждения на членовете на ЕК и външни експерти по лицензионни процедури, възнаграждения на външни експерти по разработване и рецензиране на ДОС и др.
- Задължителни осигурителни вноски от работодателя (вкл. ДОО и здравно-осигурителни вноски) – 88 198 лв.
- Текуща издръжка – материали, външни услуги, командировки и други разходи – 135 451 лв.
- Капиталови разходи – 12 967 лв.
- По проект на НАПОО „Качество и ефективност“ по ОП „Развитие на човешките ресурси“ е получен трансфер на средства в размер на 412 982 лв.
- През 2020 г. по международни проекти са получени 127 459 лв. и са усвоени средства в размер на 103 139 лв.

6.3. АДМИНИСТРАТИВНО ОБСЛУЖВАНЕ

Административното обслужване в Агенцията е организирано в съответствие с Наредбата за административно обслужване, Наредбата за общите изисквания за мрежова и информационна сигурност, Наредбата за общите изисквания към информационните системи, регистрите и електронните административни услуги, подзаконовите актове към Закона за електронното управление и др. и се осигурява от отдел „Административно, правно и финансово обслужване“, подпомаган от дирекция „Професионална квалификация и лицензиране“. Утвърдени са принципите на добро управление, непрекъснато подобряване на качеството на административното обслужване, прозрачност и откритост на действията на администрацията. Тези принципи характеризират процедурите и технологиите, обезпечаващи административната дейност и административното обслужване в НАПОО.

Контактът с клиентите на НАПОО се осъществява по всички възможни канали за комуникация: телефон, електронен адрес (napoo@navet.government.bg), страница във Фейсбук, писма по пощата, системата за сигурно електронно връчване и консултации в Агенцията.

Комуникацията на служителите от НАПОО с потребителите на предлаганите услуги, се осъществява в съответствие с изискванията на „Хартата на клиентите“, която е публикувана на интернет страницата на Агенцията.

Служителите на Агенцията спазват етичните правила и поведение при обслужването на клиентите. Няма постъпили оплаквания или подадени жалби по повод некомпетентно и лошо администриране. Осигурява се максимална прозрачност и осведоменост на достъпен за всички клиенти език. Налице са множество положителни отзиви относно обема на предоставяната информация, срока за отговор, любезното отношение, проявявано от служителите в Агенцията.

През 2020 г., във връзка с изпълнение на Решение № 704 на Министерския съвет от 2018 г. за приемане на мерки за трансформация на модела на административно обслужване, е предоставена информация за изпълнението на мерките в Министерство на образованието и науката.

Към настоящия момент НАПОО не изисква от кандидатите за лицензиране прилагане на единен идентификационен код - за търговците, или код по БУЛСТАТ - за юридическите лица, които не са търговци. Проверката за актуалното им състояние се извършва служебно.

Изискването за представяне на документ за платена такса трябва да бъде заличено от ЗПОО, чл. 49 б, ал. 2, т. 10. и в момента е осигурена възможност за заплащане на таксата по всички законово регламентирани начини. Изпратено е писмо до МОН с предложение в ЗПОО да отпадне изискването за прилагане на документ за платена такса.

Както в Проекта за изменение и допълнение на Правилника на НАПОО, така и във формулярите за лицензиране е отразено отпадането на тези изисквания към кандидатите за лицензиране.

Направено е писмено предложение до МОН за изменение на ЗПОО и впоследствие и в Правилника за дейността на НАПОО, с което да отпадне изискването кандидатите за лицензиране да предоставят становище за съответствие с изискванията на правилата и нормите за пожарна безопасност на МВР.

Не са постъпвали оплаквания по повод нарушаване на стандартите за обслужване и администриране. Работи се по подобряване на работата на администрацията и ориентиране на дейността ѝ в по-голяма степен към външните клиенти или потребители.

Регистрирани са 11 броя жалби относно дейността на ЦПО, като екипът на НАПОО е осъществил проверки по всяка от тях като част от последващия контрол на ЦПО и са подготвени отговори до жалбоподателите.

През 2020 г. е публикувана анкета на НАПОО относно организирането и провеждането на професионално обучение от ЦПО в периода на извънредното положение. Обработени са 140 анкети, попълнени от представители на ЦПО.

Резултатите показват, че:

- 67% от попълнените анкетата ЦПО са преустановили провеждането на обучения, поради различни причини, като например: трудности при провеждане на държавни изпити; невъзможност за провеждане на практическо обучение в реална работна среда; недоволство сред курсистите, някои от които се отказват от обученията;
- намалява броя на кандидатите за обучение;
- повече от половината анкетирани (53,6%) посочват, че ЦПО разполага с необходимите технически и технологични условия за обучение по професии и специалности, за които дистанционната форма е приложима.
- част от респондентите посочват, че осъществяването на практическото обучение в момента е невъзможно и е отложено за след края на извънредното положение. Като пример са дадени различни професии в областта на ресторантьорството и хотелиерството, тъй като обектите са затворени и няма как да се осъществи практическо обучение.
- 88% от отговорилите са посочили, че не са издавали документи за професионално обучение.

Анкетираните са формулирали и конкретни предложения във връзка с провеждане на професионални обучения:

- Да се изработи рамка за провеждане на онлайн практически обучения и изпити;
- Да се организира среща между НАПОО, МТСП и АЗ и да се даде възможност да се изпълняват обученията по различните програми в дистанционна форма на обучение (особено програмите за работещи лица);
- Да се позволи валидирането да се осъществява изцяло онлайн;
- Да се използват виртуални класни стаи за временна замяна на присъственото обучение.
- Да се узакони възможността за оценяване по неприсъствен метод в условия, подобни на извънредното положение

На базата на получените резултати е изпратено писмо до МОН, МТСП, АЗ с предложение за осигуряване възможност за дистанционно организиране на професионално обучение и на изпити на лица над 16 г. в ЦПО.

НАПОО е изпратила писмо и до Министерство на здравеопазването с предложение за допълване на заповедта на министъра на здравеопазването №РД-01-249/03.05.2020 г. с цел даване на възможност на всички ЦПО да провеждат професионално обучение при спазване на мерките за социална дистанция и всички останали протиепидемични мерки.

С цел осигуряване бърза връзка с различни потребители на информация се поддържа и редовно се актуализира Фейсбук профила на Агенцията.

В изпълнение на Закона за администрацията и Наредбата за административния регистър, редовно се поддържа актуална информация в интегрираната информационна система на държавната администрация. Определените служители попълват и отразяват актуалната информация в регистрите в определените срокове.

За календарната 2020 г. с деловодната система на Агенцията са обработени следните документи: 844 входящи преписки; 691 изходящи преписки; 88 заповеди; 107 договора с външни изпълнители.

С въвеждането на уеб базираната деловодна система документите, свързани с лицензирането на ЦПО и ЦИПО и изменение на лицензията с допълване на нови професии и специалности се оформят в преписки (досиета). По този начин лесно се осъществява контрол относно спазването на сроковете и се правят справки по различни показатели.

В АИС на НАПОО са въведени 40 броя регистри, в съответствие с Номенклатура на делата в НАПОО, в които се регистрират и сканират всички документи. През 2020 г. са регистрирани 864 документа, импортирани от информационната система в регистър за изменения на лицензията и 1062 документа в регистър за лицензиране на ЦПО. Въведени са 699 документа, свързани с прекратяването на правата по лицензии; 508 документа, свързани с последващия контрол на лицензираните ЦПО; 238

документа, свързани с държавните образователни стандарти. Регистрирани са и саобработени 7501 документа.

Съгласно Закона за достъп до обществена информация в интернет сайта на Агенцията е публикувана информация за реда за предоставяне на такава информация, както и образци на заявления.

През 2020 г. са постъпили две заявления за достъп до обществена информация, съгласно Закона за достъп до обществена информация.

На електронния адрес на НАПОО се получават множество запитвания и въпроси, свързани с дейността на Агенцията, които автоматично се завеждат в деловодството и насочват за изпълнение или отговор.

6.4. ПРИЛАГАНЕ АНТИКОРУПЦИОННИ МЕРКИ И ПРЕДОТВРАТЯВАНЕ КОНФЛИКТ НА ИНТЕРЕСИ

Тенденция в дейността на НАПОО е устойчивото развитие на положителните практики във връзка с ограничаване на корупционния риск. Осъществяват се планираните мерки за недопускане на корупционни практики в дейността на Агенцията. Въведен е ротационен принцип при възлагане на процедурите за лицензиране и изменение на издадена лицензия и при проверки на ЦПО от служителите на Агенцията. Прави се преглед на текущите лицензионни процедури във връзка с риск за възникване на корупционна практика и за превенция и противодействие на корупцията.

Проверките при осъществяване на последващ контрол и при лицензиране на ЦПО (ЦИПО) се осъществяват винаги от двама експерти.

С оглед прозрачно управление и отчетност между ръководството и служителите в НАПОО се провеждат ежеседмични срещи, на които се представят примери и добри практики, свързани с корупционния риск. Всички външни експерти и членове на ЕК, ангажирани в лицензионните процедури подписват декларации за липса на конфликт на интереси.

През 2020 г. няма постъпили сигнали срещу служители на агенцията за корупционни действия. Всички служители на Агенцията са подали декларациите по чл. 35, ал. 1 от Закона за противодействие на корупцията и за отнемане на незаконно придобитото имущество (ЗПКОНПИ) и за установяване конфликт на интереси. Декларациите са подадени на хартиен и на електронен носител.

Значително е повишена отчетността на Агенцията пред обществото чрез предоставяне на електронни административни услуги и електронна система за обратна връзка, както и чрез поддържането на актуални регистри на страницата на НАПОО и актуални данни в ИС на НАПОО. Регистърът на лицензираните ЦПО се поддържа в съответствие с изискванията за публичност, прозрачност, свободна и честна конкуренция в областта на услугите за обучение на възрастни в страната. Информацията в регистъра

на лицензираните ЦПО и ЦИПО, регистъра на издадените и отнетите лицензи и регистъра на издаваните от ЦПО документи за професионална квалификация и за валидиране на професионална квалификация се актуализира в реално време на база на въведените данни в ИС на НАПОО.

6.5. ПОДОБРЯВАНЕ НА ОРГАНИЗАЦИЯТА В ПРОЦЕСА ПО УПРАВЛЕНИЕ НА РИСКА В ОПЕРАТИВНАТА ДЕЙНОСТ НА АГЕНЦИЯТА

През 2020 г. е актуализирана Стратегията за управление на риска в НАПОО, като са добавени новите рискове, свързани с епидемичната ситуация и заплахата от Кибер атаки. Допълнен е и Риск-регистъра на НАПОО. Въведените в НАПОО правила и процедури до голяма степен допринасят за ограничаване и намаляване на рисковете, а поддържането на квалификацията на служители, вкл. и на управленския капацитет, са предпоставка за последователни действия, недопускащи риск в дейността на НАПОО.

Извършват се системни дейности по планиране и докладване – всяка седмица (оперативки), месечно и на три месеца (финансови отчети), на 6 месеца (отчет за степента на изпълнение на утвърдените политики и програми), за полугодieto и за края на календарната година (ежегоден план и съответно доклад за дейността на НАПОО), в рамките на които се прави преглед и анализ на работата и се планират мерки при констатиране на трудности.

Системата за двоен подпис, предварителният финансов контрол преди поемане на задължение и извършване на плащане са част от механизмите за недопускане на риск, които се прилагат в НАПОО съгласно Закона за финансово управление и контрол в публичния сектор.

Осъществява се предварителен контрол на всички административни актове, подготвяни в НАПОО, както и на становища, доклади, писма и др., по ред, определен във вътрешните правила, което допринася за предотвратяване на пропуски и грешки.

Офис техниката се поддържа в добро състояние и се подновява след периодични прегледи, вкл. и с участието на двете фирми, с които НАПОО има договор за абонаментно обслужване.

Подновяват се системите за защита на техниката, вкл. антивирусните програми, въпреки това остава рискът от непозволено проникване в информационните системи. Променят се периодично паролите на електронни пощи, компютри и достъп до електронни платформи.

С цел недопускане на нарушения от страна на ЦПО във връзка с промените в законодателството, на сайта на НАПОО се публикува във възможно най-кратки срокове информация за очакваните или случилите се промени, както и кратка инструкция как това ще се отрази върху дейността на НАПОО и на ЦПО/ЦИПО.

С оглед недопускане публикуване на некоректна информация, статиите на сайта на НАПОО се публикуват след контрол от прекия ръководител и от представител на ръководството на НАПОО.

Пандемията от COVID-19 изправи пред сериозно предизвикателство функционирането и непрекъснатата работа на НАПОО. Социалната дистанция неминуемо наложи и промени в работата на служителите на Агенцията. Наложиха се въвеждането на смесен на режим на работа-работа от помещенията на НАПОО и работа от дома, по график, в изпълнение на законови и подзаконови актове, които бяха приети. Невъзможността да се посещава физически НАПОО наложи и Агенцията да промени начина си на работа. Бяха провеждани заседания на Управителен съвет и на Експертните комисии чрез онлайн платформи. Комуникацията с гражданите и бизнеса, както и с други институции се осъществяваше основно по електронен път или по телефона. При цялата трудност и сериозност на ситуацията, Агенцията продължи да изпълнява функциите и правомощията си, предвидени в действащите закони, като стриктно съобразява дейността си с мерките и ограниченията, наложени със заповед на министъра на здравеопазването, без да се допуска създаването на допълнителни и несъразмерни пречки за упражняване на правата на гражданите и бизнеса. Въпреки форсмажорната ситуация не са допуснати компромиси с качеството, не се просрочват сроковете за лицензионните процедури или сроковете за отговор на запитвания на граждани и институции. С намаления експертен ресурс в резултат на дългосрочни болнични поради заболяване на служителите през периода НАПОО успя да покрие и индикатора за осъществяване на последващ контрол на дейността на ЦПО – извършени са 92 проверки (както на място в ЦПО, така и през ИС на НАПОО).

Във връзка с включването на НАПОО в системата за сигурно електронно връчване и електронен обмен на документи за пореден път пролича необходимостта в Агенцията да бъде разкрит щат за специалист по Информационни технологии. Наблюдава се недостиг на финансови средства в дейността по лицензиране и последващ контрол – и двете дейности съгласно ЗОАРАКСД се финансират с такси от лицензионната дейност. Тенденцията за намаляване на броя лицензирани през годината ЦПО и ЦИПО се запазва.

6.6. ПОВИШАВАНЕ НА АДМИНИСТРАТИВНИЯ КАПАЦИТЕТ НА НАПОО

Развитието на административния капацитет и през 2020 г. е насочено към повишаване равнището на професионалните знания, умения и квалификация и постигане на по-високи резултати при изпълнение на служебните задължения от служителите в администрацията на НАПОО.

Провеждането на периодични онлайн срещи на различни нива, въведената практика за информирането на всички служители относно дискусии, доклади, публикации, свързани с дейността на НАПОО и функциите на

държавната администрация, провеждането на „методически дни“ допринасят за поддържане на компетентността на служителите и за постигането на съгласувани и значими цели и изпълнение на поставените задачи в срок и с нужния професионализъм.

През годината е направен анализ на потребностите от обучение и развитие на персонала. На тази база е разработен План за обучение на служителите от НАПОО през 2020 г., като обученията са заложили и в личните планове за обучение на служителите.

През 2020 г. в обучения, организирани от Института по публична администрация, са участвали 30 служители в общо 15 курса на теми: Мерки срещу изпирането на пари, Доказателствена стойност на електронния документ, Защита на личните данни в дигитална среда, Колаборативна работа в дигитална среда, Работа с отворени данни - базов модул за длъжностни лица по данни, Управление на времето, Разработване на интерактивни онлайн презентации с PREZI, Анализ на потребностите от обучение, Въведение в цифровите права, Звук и видео в Power Point 2010, Въведение в държавна служба (двама служители), Интервюто като метод за оценяване, Управление на риска в дейността на администрацията (базов модул), Практически аспекти на дейността по УЧР и Електронни таблици (по ECDL) - Базов.

Три служители са участвали в обучения по Програма Еразъм+ по проект № 2018-1-SK01-KA202-046331 - Проследяване на обучението и кариерния път на завършилите професионално образование и обучение, с цел подобряване качеството на професионалното образование и обучение на тема „Създаване на механизъм за проследяване на реализацията на обучените лица“.

Заради възникналата епидемична ситуация и необходимостта за провеждане онлайн на заседанията на работни групи, ЕК и УС на НАПОО, както и оперативките на служителите, съществено се подобриха дигиталните умения на служителите – за работа с платформата ZOOM, за модерирание на работни срещи и др. Служител от дирекция „Професионална квалификация и лицензиране“ бе включен като член на редакторски екип на международен журнал за ПОО от Sciente Publishing Group New York U.S.A. Експерт от НАПОО се включи в международна онлайн конференция по проект “DYNAMIC – Towards responsive engineering curricula through Europeanisation of dual higher education in sectors of Innovation & Smart Specialisation” на тема: „Бъдещото развитие на образованието, взаимодействие между образование и бизнес, интегриране на дуалното обучение във висшето образование“. Трим служители взеха участие в трета партньорска среща в гр. Ченаккале, Република Турция по проект ECOFAR „Подкрепа за реформиране на политиките“ – Съвместни квалификации в професионалното образование и обучение. Един служител

е преминал обучение на тема COVID-19 и как да се завърнем на работа, организирано от КНСБ.

Всички служители на администрацията са включени в обучения за ограничаване и намаляване на риска от заразяване и разпространение на COVID – 19 при работа в НАПОО, както и са инструктирани за действие в случай на коронавирусна инфекция на работното място и за осигуряване на непрекъснатост на дейността в условията на заразен служител и при карантина.

Служителите на НАПОО усъвършенстват уменията си в работата с модула към ИС на НАПОО за проверка на свидетелствата за професионална квалификация и свидетелствата за валидиране на професионална квалификация, издавани от ЦПО.

За внедряване на промените в дейността на НАПОО, свързани с електронното управление, служителите работят и усъвършенстват уменията си самостоятелно. Налице са различни форми на наставничество от по-опитните колеги.

Обучение на тема „Здравословни и безопасни условия на труд“ е направено на 2 служители от Службата по трудова медицина „Токуда“.

Обученията, които служителите са преминали, са допринесли за това, НАПОО да подобрява качеството на услугите, предоставяни за гражданите и бизнеса, както и за постигане на увеличаващите се изисквания и очаквания към държавната администрация. Към досиетата на служителите се прилагат всички допълнителни сертификати и удостоверения, доказващи развитието и повишаването на компетентностите им.

Съществено значение за повишаване на компетентността на служителите има и участието им в международни проекти и работни групи към ЕС. Срещите с експерти от други страни допринасят не само за разширяване на знанията, свързани с политики и практики в ПОО от други държави и трансферирането на някои от тях в България, но и за повишаване на самочувствието и мотивацията на служителите.

В края на 2020 г. общият брой на служителите в администрацията на агенцията е 19, от които 14 са държавни служители, назначени по служебни правоотношения и 5 служители са назначени по трудови правоотношения. Служителите са разпределени в специализирана администрация (дирекция „Професионална квалификация и лицензиране“) – 11 служители и обща администрация (отдел „Административно, правно и финансово обслужване“) – 5 служители. Общият брой на жените е 17, а на мъжете – 2. Всички служители в специализираната администрация са с магистърска степен, има трима служители с образователна и научна степен „доктор“. В общата администрация двама служители са с магистърска степен. През 2020 г. на работа е назначен един нов служител след успешно издържан конкурс.

За постигане на годишните цели на НАПОО до известна степен допринесоха и новоназначените експерти, работещи в НАПОО по извънщатно разписание по проект Качество и ефективност, финансиран по ОП Развитие на човешките ресурси – двама бяха назначени през м. юли 2020 г. и трима през декември 2020 г.

Оценяването на служителите за 2020 г., като елемент на системата за развитие на професионалните умения и квалификацията на служителите в администрацията, се осъществява успешно. То е проведено съгласно изискванията на „Наредбата за условията и реда за оценяване на изпълнението на служителите в държавната администрация“. Проведени са трите етапа на оценяване – съгласуване на работните планове, междинни срещи, заключителни срещи. Трудовите и служебните досиета на всички служители се водят и съхраняват съгласно нормативните изисквания.

През 2020 г. няма промени в ръководството и в структурата на НАПОО. През изминалата година с цел подобряване на професионалните умения на всеки служител на НАПОО като висококвалифициран, компетентен и отговорен, продължи практиката с включването в специфични дейности (които не са част от рутинните дейности на служителите) – напр. организиране и модериране на събития (конференции и работни срещи), представяне на НАПОО в работни групи на високо ниво (национално и международно) и др.

Големият брой промени в нормативните документи, регулиращи системата на ПОО в България, и допълнителните функции на НАПОО наложиха включването на всички експерти в междуведомствени работни групи за разработване на стратегически или нормативни документи. Разработените проекти и направените предложения са оформяни и обсъждани с участието на всички служители от дирекция „Професионална квалификация и лицензиране“ и на ръководството на НАПОО.

Продължи и практиката за включване на двама служители на НАПОО във всяка една междуведомствена работна група - както с цел постигане на висока експертиза в работата им, така и за взаимозаменяемост.

По време на методическите дни или при провеждане на регулярните оперативки се обсъжда очакваното въздействие при въвеждане на нови дейности, механизми, инструменти – както в рамките на НАПОО, така и спрямо гражданите, обучаващите институции, социалните партньори, ЦПО и ЦИПО. Наличието на такава предварителна неформална оценка мотивира в по-голяма степен служителите да прилагат конкретния инструментариум, предотвратява инвестирането на човешки и финансови ресурси в дейности, от които ще има минимален ефект, а така също допринася служителите да се подготвят по-добре за очакваните въпроси от страна на клиенти и експерти.

Социалната ангажираност на ръководството и през 2020 г. основно е свързана с осигуряване спазването на изискванията на Закона за здравето и Закона за здравословни и безопасни условия на труд. Сключен е нов договор за комплексно медицинско обслужване със СТМ „Медико“ ЕООД. Извършена е преценка на риска в Агенцията. Провеждат се първоначалните и периодичните инструктажи, спазва се забраната за тютюнопушенето на работните места. Проведени са профилактични прегледи на всички служители. Направен е анализ на заболяемостта на служителите. Изпълнени са препоръките на Наредбата за минималните изисквания за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд при работа с видеодисплей.

6.7. ЕЛЕКТРОННО УПРАВЛЕНИЕ

НАПОО предлага електронни услуги, достъпни чрез Интернет страницата на Агенцията - справка за завършени професионални обучения в ЦПО от физически лица, справка за издаден от ЦПО документ, удостоверяващ професионална квалификация или професионално обучение, проверка на статута на ЦПО и ЦИПО (с активна, с прекратени права или отнета лицензия), предстоящи курсове, организирани от ЦПО.

Подготвянето на заявления за лицензиране и за изменение на лицензията, както и всички допълнителни документи и информация се въвеждат и оценяват изцяло в ИС на НАПОО. Подаването на заявления може да става по всички възможни начини, вкл. и чрез системата за Сигурно електронно връчване.

НАПОО е включена в системата за електронен обмен на съобщения (СЕОС) на държавната администрация. Задължение за всички администрации от 1 ноември 2018 г. е да обменят документи помежду си единствено по електронен път. През 2020 г., чрез СЕОС, от НАПОО са изпратени 266 документа и са получени 224 документа.

От месец ноември 2018 г. е въведена системата за сигурно електронно връчване, като са упълномощени 4 лица за работа с нея. На всички служители на Агенцията са закупени Квалифицирани електронни подписи.

В изпълнение на мерките от Решение № 704 на Министерския съвет от 05.10.2018 г. е преустановено изискването за представяне на документ за ЕИК като част от документите, необходими за лицензиране.

Информационната система на НАПОО, освен основен инструмент за информация и контрол на дейността на ЦПО е и средство за предоставяне на информация (и получаване на такава) към други администрации по служебен път.

Данни от ИС на НАПОО с уебсървиз се предоставят на информационната система на Агенция по заетостта, като по този начин се облекчава работата на служителите на АЗ по проверка на статуса на ЦПО (статус на лицензията,

лицензирани професии, заявена материална база за обучение по теория и практика и др.). Аналогично от базата данни на Агенция по заетостта се предоставят данни към ИС на НАПОО за обучените лица по мерките за насърчаване на заетостта.

С данни от Информационната система на НАПОО се поддържат регистрите на уебсайта на НАПОО, а именно: регистър на центровете за професионално обучение и на центровете за информация и професионално ориентиране, регистър на отнетите лицензи, регистър на подалите документи за лицензиране, както и регистър на документите по чл. 38 и чл. 40 на ЗПОО, издадени от ЦПО.

На интернет сайта на НАПОО се предоставя и информация за предстоящи курсове, която се поддържа и актуализира от самите ЦПО в ИС на НАПОО.

Данни от ИС на НАПОО (общо 5 масива) се подават към платформата за отворени данни на държавната администрация. От 2020 г. упълномощени служители на НАПОО системно въвеждат данни в информационната система за извършване на предварителен, текущ и последващ контрол по целесъобразност в областта на електронното управление и използването на информационните и комуникационните технологии и Регистър на проектите на ДАЕУ.

ОБОБЩЕНИЕ:

1. Администрацията на НАПОО ефективно управлява и контролира финансовите средства от държавния бюджет и от фондовете на ЕС за финансиране на международни и национални проекти и предоставя качествени административни услуги.
2. Финансовите средства през 2020 г. са изразходвани законосъобразно, при строг режим на икономии.
3. Програмното бюджетиране и през 2020 г. води до оптимизиране на цялостната финансова дейност на НАПОО.
4. Материалната база на НАПОО през 2020 г. се модернизира, условията на труд отговарят на изискванията за работа в условия на епидемиологична обстановка в страната.
5. През 2020 г. продължават активните действия за осигуряване на прозрачност в дейността на НАПОО и на лицензионния режим.
6. Повишаването на квалификацията на служителите със собствени средства, средства от НАПОО, средства по ОП Добро управление и със средства на програма Еразъм + допринася за подобряване на експертността, качеството на работа и комуникацията както с клиенти и институции, така и между служителите в Агенцията.

7. Поддържаната от НАПОО информационна система е основен инструмент в управлението на НАПОО и контрол на ЦПО и ЦИПО, използва се за интегриране с информационните ресурси на други администрации и част от данните в нея се визуализират в регистрите на сайта на НАПОО.

8. НАПОО активно участва във всички инициативи на правителството, свързани със замяна на документооборота на хартия с електронен и улесняване на бизнеса чрез обмен на документи като вътрешни услуги между администрациите, когато е възможно. 9. Информационната система на НАПОО ще бъде надградена в изпълнение на стартирания през 2020 г. проект „Качество и ефективност“, като по този начин ще се облекчи комуникацията между бизнеса и НАПОО и ще се предоставя информация, подходяща за всички граждани.

РАЗДЕЛ 7. ИЗВОДИ ЗА ДЕЙНОСТТА НА НАПОО ПРЕЗ 2020 Г.

Въз основа на изготвения анализ и на постигнатите резултати от изпълнението на Плана за дейността на НАПОО през 2020 г. могат да се направят следните изводи:

- В новите условия, породени от пандемията с COVID-19, НАПОО успешно реализира нормативно възложените ѝ функции, регламентирани в ЗПОО с активното участие на трипартитните ѝ органи – УС и ЕК.
- През 2020 г. Агенцията успешно осъществява координиращата си функция и продължава да има ключова роля в реализирането на секторната политика в ПОО.
- Агенцията продължи да разширява мрежата на институциите и организациите, с които поддържа сътрудничество по ключови въпроси на политиките за развитие на ПОО на национално и секторно ниво.
- Поставените в Плана за дейността на НАПОО през 2020 г. цели и дейности са реализирани до голяма степен, в съответствие със заложените индикатори за изпълнение.
- Мрежата от лицензирани институции в края на 2020 г. включва 974 действащи ЦПО и 40 ЦИПО.
- Големият брой ЦПО на територията на цялата страна е предпоставка за по-лесен достъп до професионално обучение и възможност за избор на по-голям брой професии, вкл. и за граждани с ограничени доходи.
- Получените лицензии покриват почти целия СППОО с професии от първа до трета степен на професионална квалификация - НКР/ЕКР (2-4).

- Дейността по лицензиране на ЦПО е на високо професионално ниво – няма върнати от представените за разглеждане в ЕК документи и материали, провалена или забавена процедура.
- Методическото подпомагане на външните експерти, участващи в експертната оценка на процедурите по лицензиране/изменение на издадена лицензия с допълване на нови професии и специалности на ЦПО е предпоставка за качественото и в срок провеждане и приключване на процедурите.
- По отношение на постъпилите нови предложения за допълване на СППОО стриктно се прилага „Редът за разработване и поддържане на Списъка на професиите за професионално образование и обучение“, утвърден със Заповед № РД09-5443/ 18.10.2017 г. и актуализиран със Заповед № РД-09-3080 /13.12.2019 г. на министъра на образованието и науката.
- Разработени са 14 от планираните 15 бр. ДОС за придобиване на квалификация по професии.
- Актуализирани са „Правила за реда и условията за прекратяване правата по лицензия на ЦПО и ЦИПО“.
- Опитът, придобит от участието на НАПОО в европейски мрежи, работни групи и по проекти, финансирани по програма Еразъм+ са трансферирани и адаптирани в национален контекст при подготовката на проекти на актуализирани през 2020 г. нормативни актове.
- Дейността по проверка на издадените от ЦПО свидетелства за професионална квалификация и свидетелства за валидиране на професионална квалификация за включване в „Регистър на издадените документи за професионална квалификация в съответствие с изискванията на чл. 40б, ал.2 от Закона за професионално образование и обучение“ допринася не само за контрол на дейността на ЦПО, но и за представяне на документите за професионална квалификация на гражданите пред бъдещи работодатели или при легализацията на документи.
- НАПОО е включена към REGIX и подава информация към заинтересованите страни (АЗ, РУО на МОН, МВР и др.).
- Системата за последващ контрол на лицензираните ЦПО се прилага успешно и е средство за осигуряване качеството на услугите и за превенция на нарушения на нормативната база и на условията на издадената лицензия. През отчетния период е актуализирана „Процедурата за последващ контрол на центровете за професионално обучение“ с включване на възможност за проверка на ЦПО/ЦИПО през Информационната система на НАПОО.

- Използваната от НАПОО методика за събиране на годишната информация за дейността на центровете е работеща и надеждна от гледна точка на мониторинг и набирането на данни, свързани с дейността им.
- Агенцията изпълнява в срок и в съответствие с изискванията за качество задачите в рамките на всички международни проекти, в които участва. Обхватът на тематиката и постигнатите резултати са показател за системното развитие на експертния капацитет на екипа на НАПОО.
- Административното управление се извършва в съответствие с действащото законодателство - законовите и подзаконовите актове, както и съответстващите на тях вътрешни документи. Вътрешно-нормативната база е предпоставка за предвидимост в развитието и за прозрачност в дейността на Агенцията. Системата за финансово управление и контрол е инструмент за икономично, ефективно, ефикасно управление и разпределение на финансите в НАПОО.
- С включването в средата за електронен обмен на документи между държавните администрации и системата за електронно връчване Агенцията намалява съществено подготвяните и изпращани на хартия документи и улеснява в комуникацията бизнеса и гражданите.
- НАПОО продължи да развива различни по формат тематични обучителни дейности за повишаване на професионалната компетентност на служителите от администрацията.

РАЗДЕЛ 8. ПРИОРИТЕТИ В ДЕЙНОСТТА НА НАПОО ПРЕЗ 2021 г.

През 2021 г. НАПОО, като координираща институция на национално ниво в сферата на ПОО, ще насочи дейността си в следните приоритетни направления:

1. Подобряване на връзката между системата за ПОО в България и потребностите на пазара на труда чрез усъвършенстване на използваните инструменти за разработване и регулярно актуализиране на ДОС и СППОО.
2. Повишаване на ефективността на системата за мониторинг и контрол и прилагането на законодателството в областта на професионалното образование и обучение.
3. Подобряване качеството и улесняване на бизнеса относно предоставяните от НАПОО услуги чрез повишаване на нивото на електронните услуги, осъществяване на проверки в рамките на лицензионната процедура по служебен път, осъществяване на текущ последващ контрол на дейността на ЦПО.

4. Разширяване на възможностите за информиране на обучаващи институции, граждани, работодатели и други заинтересовани страни чрез използване на различни дигитални инструменти и канали.

ИЗПОЛЗВАНИ СЪКРАЩЕНИЯ:

НАПОО – Национална агенция за професионално образование и обучение

НАЦИД – Национален център за информация и документация

ПОО – Професионално образование и обучение

ПКЛ - Професионална квалификация и лицензиране

ЦПО – Център за професионално обучение

ЦИПО – Център за информация и професионално ориентиране

УЦЖ – Учене през целия живот

ИС – Информационна система

ДБ – Държавен бюджет

ДОС – Държавни образователни стандарти

РУ – Резултати от ученето

ЕРУ – Единици резултати от ученето

СППОО – Списък на професиите за професионално образование и обучение

ЕК – Експертна комисия

ЗПОО – Закон за професионалното образование и обучение

ЗА – Закон за администрацията

ЕКР – Европейска квалификационна рамка

НКР – Национална квалификационна рамка

СКР – Секторна квалификационна рамка

МТ – Министерство на туризма

ППО – Продължаващо професионално обучение

ОП НОИР – Оперативна програма „Наука и образование за интелигентен растеж“

АЗ – Агенция по заетостта

МОН – Министерство на образованието и науката

МТСП – Министерство на труда и социалната политика

МИ – Министерство на икономиката

ЦРЧР – Център за развитие на човешките ресурси

ЦРЧРРИ - Център за развитие на човешките ресурси и регионални инициативи